

KAKO MISLITI

RUBEN PAPIAN

U V O D

Misao, misao... Evo jedne! Evo druge! I još jedne! Nema im kraja. Jedna misao se pojavi, praćena novom (da li ikada prestaju?). Ako ste dovoljno nesrećni da imate mozak, onda razumete kakav uporan problem mogu da budu misli. Nikada ne prestaju. Zar ne bi svako od nas voleo da može na komandu da isključi ta psihička bombardovanja na samo nekoliko minuta i dati umu mini odmor, koliko god bio kratak?

Šta kontroliše misli? Šta ih stvara? Upravo sada, šta je stvorilo tu misao, i sledeću? Da li je neprekidna bujica misli razmišljanje? Da li je razmišljanje svestan proces? Ako jeste, da li je moguće kontrolisati ga? To zavisi od toga ko traži da ga kontroliše – vaš um, vaš mozak, vaša svest? Svaki od njih ima sopstveni spektar misli koje su i zasebne i međusobno povezane u stvaranju i pojavi. Koje misli želite da kontrolišete? Da li su to radosne misli ili tužne, vezane za posao ili stvaralačke misli, misli o budućnosti ili one opsesivne? Je li to mozganje? Vrste i kvaliteti misli podjednako su beskrajni, kao i njihov broj.

Kada spavamo, svesni um se odmara od nesumnjive psihičke buke, ali misli ne prestaju. One igraju u snoviđenju nesvesnog. To su slobodnije misli, nesputane uslovljavanjem svesnog uma.

Kada ljudi meditiraju, pokušavaju da umire misli, da umu daju oduška od neprestanog pritiska. Ali misli i dalje nadolaze.

Postoje hiljade i hiljade knjiga o razmišljanju, alternativnom mišljenju, hemiji mozga, nauci o mozgu, spoznaji, svesti, kosmičkoj svesti, psihologiji, kvantnoj psihologiji, psihologiji ponašanja – razne vrste teorija koje čovek može da zamisli o procesima uma. Sve istražuju i pokušavaju da odrede neuhvatljivu iskru misli. Odakle dolazi? Ko je kontroliše? Da li izranja iz mozga, uma, svesti, duše, vazduha?

Postoje tri glavne komponente u procesu mišljenja: mozak, um i svest. Svaka se oblast posebno i istovremeno preklapa i prepliće sa složenim procesima koji stvaraju misao. Mozak, um i svest nisu međusobno isključive funkcije, već su zasebne sile koje deluju kako nezavisno tako i međuzavisno.

Ova knjiga će istražiti te glavne komponente (i bezbroj sporednih komponenti) odgovorne za proces koji nazivamo razmišljanjem.

Svi su spremni da vam govore kako da mislite. Saveti ne manjkaju. Niko ne treba da vam kaže kako da razmišljate. Ni ova knjiga to neće činiti. Ona vas jednostavno poziva da obratite pažnju na razmišljanje. Neće vam dati jedinstven, konačni odgovor na ove tajne, jer ne postoji ni jedan jedini objedinjujući odgovor na procese beskonačne složenosti.

Više od nekog priručnika za razmišljanje, ovo je istraživanje beskonačnih mogućnosti misli, način sagledavanja procesa koji se zove mišljenje i način da se razvije taj proces koji će otvoriti mogućnosti za razvoj koraka u spoznaji i svesnosti. To su postepeni koraci, sigurnosti radi, ali i suptilni, koji u početku mogu izgledati mali, ali se mogu uspešno razviti u velike skokove.

M I S A O

Šta je misao? Da li je to iznenadna pojava podatka u umu? Da li je to produkt iz dubine mozga ili bljesak neurona? Je li to erupcija svesti ili spoznajni refleks? Da li je to sve ovo gore navedeno?

Niko, zapravo, ne može da dokaže odakle dolaze misli. Naučnici mogu da odrede oblasti mozga za koje se čini da su odgovorne za određene funkcije i da odrede koja od ovih zona kontroliše ove funkcije. Tačnije, utvrdili su ova područja i pripisali stvaranje i kontrolu određenih procesa svakoj od ovih oblasti. Pomoću savremenih uređaja prate signale do određenih lokacija mozga. Na primer, čini se da je strah povezan sa amigdalom, te se pretpostavlja da amigdala stvara strah. Da li? Ili reaguje na podsticaje straha i služi u druge svrhe koje još ne razumemo? Čini se da naučnici razumeju ove moždane funkcije... sve dok određena moždana aktivnost ne pokaže potpuno novu dimenziju, a tada se načelo njihovog razumevanja raspada. Kako je to moguće? Ima li nečega u vezi sa mozgom zbog čega on menja svoje ponašanje prema posmatraču, pomalo nalik dualnosti talas/čestica kvantne mehanike?

Ponekad se delovi mozga oštete, a funkcije koje obavlja taj deo mozga preuzimaju drugi delovi mozga. Kako je on mislio da to uradi? Naučnici to ne mogu adekvatno da objasne, ali imaju mnoštvo srodnih i oprečnih teorija.

Ako mislite da vam mozak radi neprekidno kao mašina, ili kao milioni malih klipova koji neprestano ispaljuju i emituju sićušne iskre koje izbijaju u vašu svest kao misao, napravili biste paralelu nalik poređenju složenosti super računara sa kašikom. Da, misao jeste vrsta iskre, tačnije, nizovi i višestruka kombinacija iskri. Ali, važno je shvatiti da svaka misao kojoj pristupamo nije celovitost te misli.

Možda će vam se iznenada pojaviti bljesak razumevanja. Aha! Mislite da ste potpuno shvatili šta je to i zašto tako razmišljate, ali niste. Ne u celosti.

Da biste dobili širu sliku, zaronite u dubinu misli. Naše misli nisu samo jedan delić erupcije u našoj svesti. Misao je više od iskre ili niza iskri koje prepoznajemo i opažamo. Ono što nazivamo iskrama su neuroni koji sevaju i granaju se kroz mozak. Svake sekunde, milijardu neurona bljesne kroz ovaj unutrašnji univerzum. Na mestu gde se ovi neuroni ukrštaju, grade sinapsu, što je hemijsko odredište gde neuroni mogu međusobno da komuniciraju. Svaka od ovih milijardi komunikacija, koje se dešavaju svake sekunde, predstavlja misao, mikromisao. I dok naš sistem otkriva i obrađuje ove milijarde mikromisli, naša svest može da se dočepa misli tek kada je sistem pripremi za prikazivanje. Dakle, ono što nazivamo mišlju, jeste svesno prepoznavanje signala iz uma.

Svaka misao je vrh ogromnog talasa koji se hrani i gradi iz unutrašnjih dubina. Ono što naša svest uhvati i predoči, jeste sam vrh tog talasa. Ispod te misli je nabujali okean od ispaljenih neurona koji se ukrštaju u sinapse, energije, frekvencije, unutrašnje i spoljašnje sile koje guraju vrh te misli tačno iznad površine, gde ih naši svesni umovi mogu uhvatiti.

Još jedan element koji treba dodati da bi se izdigao ovaj talas – emocija. Pre nego što naša svest može da prepozna mešavinu mikro-misli, mora da se doda i emocionalna komponenta. Emocija je sila koja istiskuje talas u svest. To pokreće svest da prepozna misao. Mi verujemo da postoje misli koje su lišene emocija, čisto mehaničkih funkcija koje nas vode kroz dan. Ima ih na milijarde. Ali misli koje svesno prepoznajemo, su podstaknute emocionalnim procesom.

Možda mislimo da znamo odakle je došla određena misao, ali trenutno je svest suviše ograničena da bi pristupila dubljim dimenzijama uma ili shvatila kako funkcioniše u svom višedimenzionalnom univerzumu. To je kao pokušaj da vidite šta se nalazi na dnu okeana dok sedite u čamcu. Vaše svesne misli su te koje možete da prepoznate iz svog čamca. One su vaše bebe, neverovatno lične, stvorene i proistekle od vas. Svest ima toliko ograničen pristup unutrašnjem misaonom procesu da upravo ove spoljašnje raskoši čudesnosti smatramo pravim izrazima svojih jedinstvenih ličnosti i jedinstvenih kreacija. One su, u stvari, naše sićušne, pojedinačne misli sa svim uticajima spoljašnjeg sveta koji ih neprestano oblikuje i dopunjuje.

Kolektivna volja grupe u kojoj živite je vaše društvo. Okruženje, koje snažno utiče na vašu svest, otežava preživljavanje bez uklapanja. Šta više, nagrađuju vas zbog podobnosti i čine da verujete da ste dobra osoba ako sledite njihova pravila.

Nema kreativnosti u usklađivanju, proizvodnji i jelu istih makarona kao svi oko vas. Život lišen bilo kakve prave kreativnosti nagrađuje se društvenim pečatom odobravanja. Glupi makaroni vam obezbeđuju etiketu „dobre” osobe. Odlično! Ako želite dosadan život sa iluzijom sigurnosti, jedite još više mekanih makarona.

Međutim, društvo zna da ljudi moraju da budu kreativni i zbog toga su nam dati propisani odušci za našu kreativnost, bezbednu kreativnost. Lepa kreativnost. Uopšte je nema. To je zbog toga što vas prava kreativnost stavlja u sukob sa željama društva. Jedinstvena kreativnost može negativno da vas obeleži i zbog toga ćete biti kažnjeni. Pa, kako onda svest može da stvara sopstvene misli kada celo okruženje radi protiv nje? Kako da povratite sopstvenu svest i spasite je od jednoličnih procesa koji je drže zarobljenu u osnovnoj funkciji?

Odluka da promenite svoje prioritete počinje mišlju da to i učinite. Odbacite svoja uslovljavanja, radite na svojoj svesnosti. A sada vi kažete: „Ako društvo stvara moju svest, sve moje svesne misli su samo misli društva i ja, samo još jednom, sledim njegove želje”.

Vaše okruženje ne stvara vaše misli - ono oblikuje vašu svest. Vaš um proizvodi misli koje vaša svest traži. Međutim, vaš um stvara beskonačno više misli od vaše preduslovljene svesti i one neprestano rade u korist sistema.

Možda želite da proširite svoju svest da biste pokazali prijateljima kako ste prosvetljeni i gledate kako vam se dive. Ili, možda, duboko u sistemu, vaš um shvata da je vreme da se promeni svest, kao pitanje opstanka. Da li je bitno koji je razlog? Ne.

Važno je preduzeti korake. Nije važno da li je vaš razlog za širenje svesti sebičan ili je iznikao iz unutrašnjih dubina, sve dok idete napred i preduzimate te prve korake. Kada uobličite nove prioritete i promenite svoje uslove, svesnost će početi da raste i kvalitet vaših misli će se poboljšati. Vaš mali čamac sada ima veliko jadro. Možete čak i da se popnete na jarbol i gledate daleko u horizont.

PANDORINA KUTIJA

Najveći organ zvani 'mozak', dom našeg komandnog centra i sedište za četiri glavna čulna receptora - oči, uši, usta i nos, smešten je kao kruna na samom vrhu tela, iznad trupa i svih udova i organa.

Zbog čega je mozak uzdignut na vrh tela, kao božanstvo na svom prestolu? Da li je mozak živi bog? Za naučnike, ljudski mozak je tajna, složena i dalekosežna koliko i dubine svemira, a svako novo otkriće otvara bezbroj vidova neotkrivene oblasti.

U čovekovom mozgu postoji približno 100 milijardi neurona. Da li ste znali da je broj mogućih veza između ovih sto milijardi neurona veći od broja atoma u univerzumu? Razmislite na trenutak o tome. Uzmite u obzir prostranstvo našeg univerzuma. A sada, obratite pažnju na mikroskopske atome i njihov broj sadržan u sićušnom oblutku. Ima ih na milijarde. Zamislite zatim, koliko bi tih kamenčića, od kojih svaki sadrži milijarde atoma, moglo da napuni univerzum. To je nezamisliva količina, ali ipak manja od broja mogućih neuronskih veza u jednom ljudskom mozgu.

Mi verujemo da je naša sposobnost mozga slučaj genetske sudbine. Lutrijska sreća. Ako smo rođeni u porodici velikih umova, uvereni smo da imamo više potencijala nego da potičemo iz genskog fonda slabije moždane materije. Ovo je istina ako se gleda na ograničen i kratkovid način. Okolnosti u kojima se neko rodi biće biti daleko veći faktor ograničenja od genetskog materijala mozga. Zbog čega je to tako? Jer sve što čovek pokuša da uradi, ili bi želeo da uradi, njegov ili njen mozak, ako je u osnovi zdrav i neoštećen, lako može to da izvede. Možda ćete biti prinuđeni da verujete da ste idiot bez dara za matematiku, nauku ili umetnost. Tako su u detinjstvu bili shvaćeni neki od najvećih genija na svetu. Ipak, svi su nastavili da oslobađaju bezgranične sile svog mozga i prevazilaze sva ta zamišljena ograničenja koja su im postavljana. Da, postoji genetska arhitektura mozga, koju svaki čovek nasleđuje zajedno sa 100 milijardi neurona, koji ispaljuju više potencijala nego atomi u univerzumu.

Svi možete sve. Možete da stvorite mozak kakav želite.

Kako? Na isti način na koji bodibilder razvija svoje mišiće – vežbajući. Svako vaše iskustvo jača neuronske veze specifične za određenu upotrebu, baš kao što ih nedostatak primene slabi. Ako želite da radite sa brojevima ili kao muzičar, ponavljanje lekcija će ojačati ta neuronska polja. Baš kao što dizanje tegova razvija vaše mišiće, jačanje neuronskih veza razvija vaš mozak.

Ova promenljivost mozga se naziva neuroplastičnost. Na taj način oblikujemo mozak kakav želimo – stimulisani neuroni fizički menjaju mozak.

Pogledajmo dalje ovaj kraljevski mozak, uzdignutog na svom tronu kao božanstvo, a u stvari, više kao Pandorina Kutija nasađena povrh ramena.

Biološki, funkcije mozga su primanje, ispitivanje i slanje signala. Njegova najveća odgovornost je upravljanje telom. On mora da nadgleda svaki osećaj, svaki dah, otkucaj srca, treptaj oka, svaku mikrovibraciju u ljudskoj mašini. Mozak upravlja kretanjem, procenjuje i utvrđuje ishode, a sve za dobrobit organizma. U vezi je sa svim ostalim organima i jedini je organ tela koji je svestan svih ostalih organa. Vaši bubrezi ne znaju za vaša pluća. Vaš stomak ne zna za vašu jetru. Nijedan organ nije svestan mozga, ali je mozak svestan njih i sve ih nadgleda. Zaista je kralj ljudske mašine.

Posmatranje jedinstvenih delova mozga nije ispitivanje nekog uzorka elegantnog dizajna koji vam je donela evolucija ili Bog. To pomalo liči na dete koje, gnječeći glinu, slaže komade jedne na druge, pokušavajući da sve te grudvice stavi u jednu malu posudu zvanu ljudska lobanja. Ova krhka evolucija traje više od 500 miliona godina. Proučavanje radnih delova ljudskog mozga predstavlja životno delo generacija i generacija naučnika koji su nadograđivali i proširivali teorije svojih prethodnika.

Savremeno snimanje otkriva neverovatno napredak i otvara nebrojene tajne, dok naučnici pokušavaju da shvate rad ovih gotovo beskonačnih neuronskih veza. Za svako pitanje, na koje je dat odgovor, pojavljuje se stotinu novih, kao i bezbroj verovanja koja nestaju.

Da bismo bolje razumeli ovu neshvatljivu i neverovatnu beskonačnost prostora mozga, moramo da uvažimo i druga dva sastavna dela misli: um i svest. Ne postoje dve osobe koje mogu da nađu prihvatljivu definiciju svesti. To je sfera zajedničkih fantazija i ogromnih očekivanja. Postoje naučnici koji čak veruju da je svest samo spoznajna iluzija. Eto, toliko se mišljenja razlikuju u ovoj oblasti.

Što se tiče uma, većina ljudi koristi ovu reč kada misli na mozak, kao da su to iste stvari, ali nisu. Um živi u mozgu, ali isto tako i u slezini. Čak i nerazvijene ćelije imaju um. Da, um postoji bez mozga. I um deluje unutar i van njega.

Uz pomoć novih, neverovatnih aparata za snimanje, otkrivene su oblasti mozga kao centri za ponašanje i kontrolu telesnih funkcija. Ovim oblastima mozga je pripisana mehanika tela. Nauka o ponašanju postaje polje na kome se biologija meša sa psihologijom i što više učimo, te tajne postaju sve veće.

Danas se veruje da oštećeni mozak može imati funkcije koje, navodno, kontroliše to povređeno područje, koje preuzimaju drugi delovi mozga. Ne donosimo mi, u stvari, svesnu odluku da to učinimo. To se samo desi. Pošto označe ovu novu funkciju mozga, naučnici posmatraju kako neuronske veze iz drugih područja poskakuju kao odgovor na nadražaj oštećenog dela. Da li postoji neka vrsta uma unutar uma koji tamo deluje? Možete li da zamislite da izgubite čulo mirisa i da vaše noge preuzmu njih? Ili da oglovite i, zatim, slušate svojim prstima? Moguće je da tu postoji nešto više u sistemu uma od jednostavnog objašnjenja područja mozga.

Ako pogledate teoriju o moždanim hemisferama, posebne funkcije su vezane za levu i desnu stranu mozga. Uloga levog dela mozga je organizacija, a desnog - kreacija.

Ali, govorimo li o hemisferama mozga ili svesti, kada je u pitanju sukob između tradicionalnih uverenja zasnovanih na strahu i kreativnog razmišljanja? Mi postavljamo model mozga koji se u velikoj meri zasniva na dualizmu svojstvenom našim filozofskim strukturama. Mozak je već pokazao svoju sposobnost da prevaziđe oblasne granice. Što se tiče bitke levo/desno, sada dolazimo na poprište primarne polarne dinamike: iskustvo nasuprot kreativnosti. Ovo je osnovni sukob unutar svih ljudskih bića. Da li se držimo starih verovanja ili dopuštamo kreativnu revoluciju novih ideja? Velike nacije su se raspale u građanskom ratu zbog ovih pitanja. Svaki pojedinac svakodnevno vodi te unutrašnje bitke. Da li prihvatam status quo, kao oblik sigurnosti, ili dopuštam da nešto jedinstveno možda uveliča moj svet?

Nova iskustva dovode u pitanje staru svest koja neprestano pokušava da održi ravnotežu u sistemu verovanja. Nešto, tako jednostavno kao razlika u mišljenju, može da uključi složeni odbrambeni sistem koji deluje neverovatno uspešno kada se suoči sa pretnjama okoline, od elemenata do bakterija, pa do grabežljivaca. Kada se pojavi problem, limbički sistem će osloboditi neurotransmitere, kao što je norepinefrin, koji aktivira niz hormona (kao što je adrenalin), koji pripremaju telo za borbu ili beg.

U ovakvom odbrambenom stanju, limbički sistem može privremeno da isključi radnu memoriju. Svi smo ovo iskusili u svom životu uz pomoć jednog od dugmića. To može da bude neprijatelj, kolega ili čak voljena osoba. Oni mogu da predstavljaju deo korisne informacije ako se pravilno razmotre. Možemo čak i unapred da se pripremimo da ostanemo pribrani i razumni. Ali, kada se ta izazovna misao pojavi, a limbički sistem pokrene svoje odbrambene mehanizme, zdrav razum nestaje. Ovo je u potpunosti unutrašnji sukob u kojem se ljudsko biće, živeći u složenom društvu, mnogo puta nađe, a stara svest će često dovoditi limbički sistem u suprotnost sa uočenim i zamišljenim pretnjama.

Kreativnost je vaš unutrašnji buntovnik koji neprestano pokreće nove ideje koje remete staru svest time što stvara unutrašnju neravnotežu. Prenos aktivnosti između neurona je najpovoljniji kada je njihova aktivnost usklađena. Kada neuroni dožive kontradiktorne signale, emocionalne hemikalije, koje oslobađa limbički sistem, stvaraju frustraciju koja se naziva kognitivnom disonancijom. U umu se stvara nelagodnost i osećaj kao da radi protiv sebe.

Čini se da je svako novo verovanje koje prihvatamo ukorenjeno i postaje neka vrsta ličnog načela. Naša stara svest se slaže sa načelima. Načelo je postojano. Naša kreativna svest će tada pokrenuti nove koncepte i, ako stara svest prihvati ovo novo mišljenje u sistem verovanja, oni tada postaju naš sledeći nivo načela. Stara svest ne stvara načela. Ona samo reaguje na pojmove kojima je obasipa okruženje ili unutrašnja kreativnost. Novi načini razmišljanja će ojačati neuronska polja povezana sa tim razmišljanjem i to je ono što jača povezanost mozga sa tim pojmovima. Kada vaša kreativnost doda svesti nova otkrića, stara svest će se ponovo boriti da uklopi te promene u postojeći sistem verovanja. Ako su promene suviše teške, stara svest će ih odbaciti. Da ponovimo, kognitivna disonanca je povezana sa pratećim emocijama. Nastaju bes i nervoza. Sada mora da nastupi novi element u pokušaju da se izglade sukobljeni neuronski signali – snaga volje. Ono što nazivamo aktom volje je um koji pokušava da izgladi te sukobljene neuronske signale. Kada se disonanca konačno smanji, novo verovanje postaje naše sledeće načelo, i tako nadalje.

Ovo je rat koji se odvija unutar svih organizama – bitka između kreativnosti i iskustva, borba između starog i novog. Kao stari politički sistem ili kraljevstvo, stara svest se bori da odbrani svoj položaj. Spremna je da žrtvuje sve, a žrtve su nebitne. U ovom ratu, Staro dobija mnoge krvave bitke, ali na kraju, pobednik je uvek Novo.

U M

I tako, imamo ovaj čudesni organ zvani mozak, koji ostvaruje podvige i ima sposobnosti daleko iznad razumevanja naših najvećih naučnika. Mozak je naš čarobni biološki kompjuter. A sada, dodajte mu tajnoviti program, silu koja postoji unutar i izvan biologije mozga. On uzrokuje celokupno stvaralaštvo. Može da operiše van granica linearnog vremena.

Može da se oblikuje u trodimenzionalnom, ali postoji u višedimenzionalnom univerzumu. On operiše na svim nivoima postojanja, od ćelijskog do vanzemaljskog, na mikro i makro nivoima. Čak može i da razmišlja bez potrebe za mozgom. To je um.

Ako je mozak fizička komponenta sistema (hardware), um je programska komponenta (software). On može da pokrene beskonačne programe. Da pokrene beskonačne programe? Ako može da pokrene beskonačne programe, onda um nema ograničenja. Tačno. Um nema ograničenja.

Um je izvor svake kreativnosti, snaga i suština. Sve što oblikujete svojim umom - nastaje. Velika izučavanja teoretičara fizike osmišljena su u umu. A um nema problema da shvati i deluje unutar univerzuma drugih dimenzija. On je savršena vlada za sistem. Međutim, postoji ograničenje za ovu vladu – svest. Svest konstruiše stvarnost u kojoj je um primoran da operiše. Stvarnost je granica svesti koja pokušava da zadrži um da deluje unutar njenih granica. Kada čovek kaže svest, misli beskonačnost... ali unutar ograničenja.

Mi merimo svoje misaone procese u linearnom vremenu, ali um je, kao univerzum, multidimenzionalni organizam. On proizvodi, obnavlja, stvara i preporuča, ne samo neprekidno, već u više dimenzija vremena.

Svest se ne može proširiti. Uslovljavanje previše koči. Međutim, um može da proširi svest. Um može da poprimi bilo koji oblik koji okolina traži. Obrazovanje i povećava i ograničava svest. Svest je uslovljena silama okoline, od mahinacija društva do sitnica.

Svest pokušava da ogradi um, iako um nikada nije istinski sputan, već samo svesna sposobnost pristupa neograničenom bogatstvu unutrašnjeg univerzuma.

Zamislite sebe na trenutak. Možete sebe da zamislite onakvima kakvi jeste, ili kakvi ste bili, ili kakvi ćete biti jednoga dana. Sada, projektujte sebe u prošlo vreme. Smestite se u neku davnu godinu, možda u trenutak istorije pre svog rođenja. Sada izađite iz prošlosti i prebacite se u budućnost, daleku budućnost. Stojite na planeti novootkrivenog solarnog sistema. U potpunosti to dočarajte. Oživite to. Vaš um je upravo prošao kroz vreme i prostor. Zadržite tu sliku sebe na novoj planeti. Upravo sada, postojite u drugoj dimenziji. Prva stvar koju ćete reći je, „Oh, nije prošao moj um kroz vreme i prostor, već moja mašta“. Kako znate? Da li je moguće da druge dimenzije postoje upravo u vašem umu, u svakom umu? Možete da im pristupite kada god poželite.

Mi poistovećujemo um sa mozgom u fizičkom smislu. Štaviše, ne možemo u potpunosti ni da utvrdimo šta je um, pa kako uopšte možemo da ga ograničimo na fizički prostor mozga?

Postoje životinje koje imaju nervni sistem, ali nemaju mozak. Može li se reći da one nemaju um? Svest postoji. Organizam zna kako da operiše: kako da lovi hranu, kako da se brani. Da li ima um?

O evoluciji razmišljamo kao o jednosmernom procesu razvoja bića koji povećava moć mozga u celom životinjskom lancu. Ali prosti sunđer, koji živi na dnu mora, jednom je imao mozak i nekako doneo odluku da mu, u stvari, on nije potreban da bi preživeo kao organizam. Mozak troši mnogo energije, otprilike 20 odsto energije živog organizma, što zahteva više hrane. Zato se sunđer rešio svog mozga. Nije vredno te potrošnje. Da li se može reći da životinja bez mozga, koja je svesna svog okruženja, ima um? To je svesnost bez samosvesti. Koji deo sunđera je odlučio da se reši svog mozga ako ne njegov um?

Univerzum je živi organizam. Svaka čestica je deo tog živog organizma, od zvezde do ćelije. Svi organizmi su u vezi jedni sa drugima. Tako mora da bude, zbog suživota. Zbog čega se jedna ćelija, potpuno iste vrste, ponaša drugačije od druge? Da li je to zbog okruženja? Moguće je. Ali šta ako su ove ćelije nastale i žive u istom okruženju? Ako bi se sve ćelije ponašale potpuno isto, ne bi bilo bolesti. Svaka bi ćelija radila upravo ono što je ispravno da bi preživela. Sve one bi radile potpuno isto. Ali, sve ćelije se ne ponašaju isto. Da li imaju um? Imaju um u smislu da deluju samostalno, čak i kao deo grupe. Da li je to protivrečno? Ne.

U biološkom organizmu, svaka ćelija je stvorena istovetno i programirana da vrši posebne funkcije. Ipak, neke ćelije se ponašaju ispravno, neke ne. Zbog čega je tako? Da li se to zaista može objasniti jednostavnim označavanjem ćelija koje se dobro ponašaju kao jake, a ćelije koje se loše ponašaju kao slabe? Kako da znamo? Šta ako su ćelije koje se loše ponašaju zapravo one jake, koje rizikuju izdvajajući svoju kreativnost iz grupe? U tom smislu, da li je buntovna ćelija slabija ili jača? Nove mutacije stvaraju ćelije koje se loše ponašaju.

Da li je tu uključen um? U vašem telu postoje misli i odluke koje se donose svake mikrosekunde i um je uključen u sve njih. Neobična bakterija draži grupu ćelija, a nepregledni pipci uma vrše mikrobljeske procena i odlučivanja u vezi sa ovim uljezom. Postoji ćelijski um, a vi se sastojite od trilionu ćelija, od kojih je svaka povezana sa vašim umom, donoseći mikro i makroodluke. Vaš um je zapravo mikro univerzum umova povezan sa makrouniverzalnim umom. Vaš um je više od vas samih. Svi umovi su povezani.

Vi možete da stvorite misao, jedinstvenu misao, samo svoju. I možete da je prosledite drugoj osobi. Vaša misao je prešla fizičku prepreku tela i mozga. I sada, ta misao postoji u drugom umu. Ona može da putuje širom sveta i živi i posle vašeg životnog veka. U svojim objašnjenjima zbog čega se ta misao nastavlja, odbijamo da priznamo stvarni život i drugačiju dimenzionalnost misli. Kako možemo da budemo toliko sigurni?

Naše misli žive dugo i posle propadanja tela. Svaka misao je energija koja prelazi do drugih i dalje živi u infosferi. Vaše misli su besmrtnne.

Kada vaš um luta, on sa lakoćom putuje kroz vreme i prostor, poskakuje napred - nazad, između tada i sada, kroz vreme, natrag u sadašnjost, odskočujući u budućnost. Vaša svest ne može da dokuči sva ta mesta na koja vaš um ide, ali može da oseti da je on bio na više mesta nego što ona može da shvati.

Šta god da naš um misli, uobličeno je i u tri dimenzije i u drugim dimenzijama izvan vremena. Um može da operiše istovremeno u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti. Svest je ta koja od uma zahteva da zadrži linearno vreme. Međutim, um gradi modele budućnosti koji postoje u drugim dimenzijama u trenutku stvaranja. Ovi modeli budućnosti često će se odigrati u sadašnjosti i brzo postati prošlost. To nije samo fantazija koju stvara um. On može da predvidi buduće događaje kao da su se već desili, jer može da zakorači u budućnost, stvori model događaja, te sadašnje vreme na čudesan način prelazi u taj model.

Naši umovi, koji se osećaju neverovatno osobeno, sastavni su delovi univerzalnog organizma. Ali, za razliku od naših tela, koja su ograničena fizičkim dimenzijama, um nije ograničen. On operiše unutar nas i, u isto vreme, van našeg bića, kao deo univerzalnog organizma koji postoji u stanju večite aktivnosti i kretanja koje se odvija istovremeno u više dimenzija izvan prostora i vremena.

Mi volimo da odvajamo i imenujemo ove složene i suptilne procese. Komotno povlačimo crtu između nesvesne umne aktivnosti i aktivnosti uma koju naša svest prepoznaje. To umu ne smeta. On nema teritorijalne zahteve prema vašem telu. Svest je obučena za sve smetnje.

Duboki um je srž postojanja, suštinski i opsežan, bez svesti ili podsvesti. To je prava suština sopstva, suština našeg skupa podataka i identiteta.

Kako bi trebalo da se nazove ovaj mikrouniverzum ličnosti? - Duša? - Duh? - Celokupno ja? Kako nazvati ono što se ne može imenovati? Jednostavno, zovite ga - um. To je više nego dovoljno.

SVEST

Šta je svest? Samo izgovaranje reči pokreće bujicu gledišta, procena, verovanja i fantazija. Pokušajte da istražite. Opisi nisu dovoljni da razjasne tako obiman i neuhvatljiv koncept. Da li je bilo koji od opisa zadovoljavajući? Čini se kao da uvek nešto nedostaje.

Pročitajte nekoliko od million članaka o ovoj temi i opet se nećemo složiti oko definicije. Nešto uvek nedostaje. Da li je to stanje budnosti? Da. Neko bi rekao - to je biti svestan, ali bez pravog opisa svesti. Neki kažu da je to svest o sebi. Jeste, delimično. Ili je to svest o sebi kao ljudskim bićima? U redu. Ali, da li se sve to odnosi na to? I dalje izgleda nekako nedovoljno. Da li je metafizičko prisustvo ono što povezuje sva bića u univerzumu? To je mnogo zabavnije. Svakako, mi bismo voleli da bude tako.

Da bismo počeli da shvatamo ovaj koncept, prvo moramo da razlikujemo trenutno stanje ljudske svesti i njena ograničenja od onoga što se obično naziva beskonačnom svešću. U našim poimanjima o svesti možemo da pustimo mašti na volju. Osim svesnosti, želimo i element magije. Ima i magiju, čak i više nego što fantaziramo. Zbog čega nam je uopšte potrebna svest? Zašto ne možemo da radimo ono što radimo na objektivni način, bez ličnog, subjektivnog iskustva?

Neprestano pokušavamo da definišemo i uklopimo u svoje lične mitologije ovu neizrecivu beskonačnost koju nazivamo svesnošću, kao da je to magična Sila iz „Ratova Zvezda”. Ali, to je samo naša fantazija. U ovoj fazi evolucije, ograničeni smo fantazijama svog okruženja. Svi žele neograničenu svest. Ko želi da mu kosmičko igralište bude ograničeno? Ali, kao što možete da zamislite, beskonačnost je ogromna. Po svojoj definiciji, beskonačna svest je beskonačna. Kako ćete se nositi sa tom beskonačnošću? Gde ćete zakoračiti? Čini se da postoji paradoks u našoj percepciji bezgranične svesti i stvarnih ograničenja naše sopstvene, trenutne svesti. Nema suprotnosti. Mi smo bezbroj evolutivnih koraka udaljeni od učešća u neograničenoj svesti.

U kasnijim fazama ljudske evolucije, otkrićemo da je svest mnogo više od slatkih fantazija naših detinjastih mitova, daleko veća od naših sentimentalnih želja. Ali, još uvek nismo spremni da učestvujemo na tom nivou. Suviše je rano.

O svesti razmišljamo kao o svom putu ka širenju, ali isto tako može da bude i ograničenje. Stanovništvo koje je odgajano pod pritiskom diktatorskog režima može da podleže svesti potlačenih. Naravno, savremeno društvo živi u potrošačkoj svesti. To su ograničenja okruženja.

Svest je subjektivna. Vi doživljavate svoju svest. Možda ju je oblikovalo društvo, ali ona pripada vama. Još uvek nije moguće znati da li delimo svest kada postoje neograničene druge mogućnosti moždane aktivnosti, mišljenja, verovanja i osećanja koja možemo deliti. Dva mišljenja ne daju jedno objektivno. Samo zato što smo vi i ja odlučili da definišemo da je ono što delimo svest, ne znači da to i delimo. Ipak, društvo će često definisati mnogostruka, dogovorena mišljenja kao objektivna. I ove društvene tvorevine stvaraju ograničenje koje se može nazvati trenutnom objektivnošću. To je objektivnost opšte saglasnosti. Kvalitet svesti je osnova kvaliteta subjektivnosti koja se može pretvoriti u objektivnost za druge. Ako znam na koji način razmišljate, mogu da stvorim predočenu objektivnost za vas.

Vi možete da zarazite nečiju svest pametnim manipulacijama. Recite nekome da je genije i dodali ste još jednu dimenziju njegovoj svesti. Sada će više raditi na svom geniju. Lako je biti dirnut nečijom kreativnošću i ostati nepromenjen u estetskom ropstvu, ali tu nema razvitka. To je jednostavno infekcija. Sumnja je neophodan činilac vašeg genija. Sumnja vam neće dozvoliti da se opustite u svom stvaralaštvu niti dopustiti zadovoljstvu da zaustavi kreativni proces. Da biste bili genije današnjice, morate da ubijete jučerašnjeg. Da, genija u sebi.

Kada govorimo o zajedničkoj svesti, šta je to što zapravo delimo? Možemo da osećamo jedinstvo sa drugima, ali da li je to, uistinu, zajednička svest ili zajednička osećanja? Želimo da bude nešto više. Da li je? Da li bi zajednička svest mogla da bude samo zajedničko verovanje ili zajedničko mišljenje? Dogovorena verovanja su lepak svakog društva. Zajedničko verovanje se naziva zajedničkom svešću. Verovanja, iako izgledaju kolektivno utvrđena, mogu da se izmene i uklone. Verovanja su mišljenja, mišljenja koja se menjaju. Kada ova verovanja nestanu ili se promene, da li je svest i dalje zajednička? Neki ljudi dele staro verovanje, drugi grle novo.

Zajedničke emocije volimo da nazivamo zajedničkom svešću. Želimo da verujemo da delimo kosmičko, ali mi, zapravo, delimo osećanja jedni sa drugima. I ta osećanja su veoma važna i moćna. Međutim, naš sistem verovanja ova zajednička osećanja naziva zajedničkom svešću. Mi želimo da ove emocije budu nešto veće.

Prava, visoko razvijena zajednička svest će doći u kasnijoj razvojnoj fazi, kada budemo sposobni da pristupimo i plovimo ovim prostranim univerzumom. Šta će budućnost doneti našoj evoluciji svesti? Svest je povezanost. Zamislite svest kao da je zastarela telefonska centrala sa stotinu, hiljadu ili million ulaza. Međutim, operater ne koristi sve te veze. On bira ograničen broj potrebnih veza i koristi pet ili deset veza na osnovu zahteva okruženja, zanemarujući sve ostale. Evolucija svesti će se dogoditi stizanjem sve većeg broja poziva, a operater će morati da koristi sve više i više priključaka. Pošto poboljšamo širenje svesti, više ćemo koristiti nedoglednu povezanost. Želimo da svest bude bezgranična, naša vrata do beskonačnosti. Ona to i jeste. Ali, da li mislite da vaša svest može da zakorači u beskonačni univerzum, a da i dalje ostane takva kakva jeste? O svesti mislimo kao o velikoj nevidljivoj sili i – jeste nevidljiva. Ipak, zidovi naše svesti se mogu videti svugde – oni su svuda oko vas. Okruženje postavlja trenutne granice i daje primenljivu definiciju svesti – vezano je ograničenjima svesti. Društvo piše pravila i zahteva da se svaki um pridržava tih uslova. A mi, ova ograničenja uma, nazivamo svešću. Čudno je da naša svest ograničava naš pristup bezgraničnom umu.

Sve u vašem okruženju uslovljava vašu svest. To je trenutna ponuda koju civilizacijski okviri stavljaju na raspolaganje. Promena okruženja menja ponudu. Prelazak iz jedne sredine u drugu uzrokuje da se svest prilagodi. To može da bude veoma težak i nelagodan proces. Ako pređete iz šumovitog u vodeno okruženje, vaša svest mora da se prilagodi. Navike, ponašanje, oblačenje, frizura, svaka promena će izmeniti svest. Vaša svest će se formirati i oblikovati onako kako arhitektura okoline dozvoljava.

Zamislite okruženje svesti kao ogromnu stambenu zgradu u kojoj je arhitektura svakog stana potpuno ista i da u svakom stanu žive ljudi i njihova svest. Može li svest da se proširi unutar tih zidova? Da, uz sitne i teške korake. Širenje svesti ima dva ograničavajuća faktora: arhitekturu okruženja i stvaralačke sposobnosti osobe koja živi u toj građevini. Dobra vest je da, kao i kosa na vašoj glavi, svest raste bez vašeg truda, želeli vi to ili ne. Možda ne tako brzo koliko biste želeli, ali je ne možete ni zaustaviti. Svest se širi i raste. To je nepromenljiv zakon. I tako, vi ste u svom stanu/svetu sa svojom svešću i želite da razvijate tu svest van granica u kojima živite. S obzirom na ograničenja arhitekture, šta čovek može da učini da bi se razvio?

Budite kreativni. U tom stanu možete da stvarate nove planove, stvarajući novo okruženje koje utiče na svest. Ali, igranje sa arhitekturom svesti nije kao piskaranje na tabli za crtanje ili prebiranje žica na gitari jer, iako je naša trenutna svest ograničena, sama svest nije. U okviru granica ove građe, čovek mora da preduzme odgovarajuće korake za širenje svesti. Možete da otvorite prozor da uđe svež vazduh. To menja okruženje i širi svest. Međutim, ako predugo ostavite otvoren prozor, u sobi će postati neizdrživo hladno. Ako u sobu unesete veliki klavir, pod možda neće biti dovoljno jak da izdrži težinu.

Igrajte se sa okolinom. Dopustite svojoj svesti da se menja i širi i punita je iskrama svoje mašte. Ipak, upamtite da se igrate sa beskonačnim, što može da liči na dete koje se igra vatrom u sopstvenoj kući.

Dete je opčinjeno plamenom, međutim, ako se otme kontroli, izgoreće zgrada. Moguće je zakoračiti u neograničenu svest, ali bez postojanja unutrašnje građe, vaša arhitektura će se urušiti. Postoje granice u odnosu na ono što nerazvijena svest može da podnese. Pre nego što možete da izađete van svoje arhitekture, morate da saznate ko ste, kakvu građu imate i koliko možete da je opteretite.

Društvo ograničava našu svest, delom radi zaštite i delom radi kontrole, poput okrilja roditelja. Ali ovaj preterano predostrožan roditelj, koji kontroliše okruženje da bi nas zaštitio, isto tako ozbiljno pritiska svest da joj je potreban otpor da bi se razvijala i širila.

To je izazov sa kojim se suočavamo. Mi želimo da se oslobodimo od preterane zaštite društveno sputane, ograničene svesti, ali ako razbijemo sve svoje prozore, temperatura može brzo da se spusti ispod nule. To je uznemirujuće i razočaravajuće, zaista. Čini se kao mlak otpor kada beskonačnost univerzuma nije obećana nagrada. To je žongliranje. Kako podstičemo svoju kreativnost, razvijamo svest i čuvamo se? Sigurnost je iluzija. Kada možemo da budemo potpuno sigurni da smo bezbedni? Ne možemo. Eksperimenti u širenju svesti nikada nisu zagarantovani. Preuređujete nameštaj i otvarate prozore kako biste proširili okruženje, nadajući se da ćete zatvoriti prozor pre nego što se smrznete do smrti. To je kocka. Ali bez otvaranja prozora, vaš stan nikada nikada neće okusiti svež vazduh.

Dakle, šta je svest? Za sada, svest je stvaralačka sposobnost uma u okviru svojih ograničenja. Kasnije, to će biti vaš prolaz u beskonačno.

M R E Ž A   U M A

Da li je internet postojao pre sto godina? Ne. Pa, na neki način, ne. Formula i osnovni materijal za internet su oduvek bili tu, čekajući da budu otkriveni. Frekvencije je trebalo usmeriti i poslati, prvo kroz električne žice, a zatim kroz atmosferu. I kada je došlo pravo vreme i izvedena celokupna teorija – evo - rodio se internet. Ipak, osnova nauke vezane za internet je oduvek postojala.

Da li postoji još interneta koje treba otkriti? Direktnije i efikasnije načine komunikacije koje još nismo ni zamislili? Kakvi bi mogli da budu? Da li je moguće da su svi naši umovi povezani, ali nismo otkrili glavni mehanizam da se voljno povežemo jedni sa drugima? Kako bi to funkcionisalo?

Znamo da mozak neprestano emituje milijarde eksplozija neurona i frekvencija. Aparati za praćenje i snimanje moždane aktivnosti se neprestano unapređuju. Možemo li biti blizu pronalaska nekog novog provodnika koji može da pošalje te frekvencije uma na drugi terminal?

U Matrix filmovima ljudi se, bukvalno, putem priključka i kabla, ubacuju u Matrix – mrežu servera, programa i signala. Njihov um i svest su priključeni na digitalno postojanje i postaju podložni brojnim frekvencijama koje utiču i na njihovo analogno i na digitalno ja.

Da li sposobnost da šaljemo i primamo ove frekvencije direktno u svoj um već postoji? Da li je to moguće? Danas znamo da su prikupljanje, usmeravanje i prenos frekvencija, osnova svih naših komunikacija. Svako biće na Zemlji je predajnik i prijemnik frekvencija. Ovo prenošenje i prijem frekvencija sa beskonačnim informacijama ponekad se naziva Kolektivnim Nesvesnim, ali operiše više kao internet za um. Izraz za mistično područje kojem svi možemo da pristupimo, nazvano kolektivnim nesvesnim, daleko romantičnije zvuči od mehaničkog naziva „Internet uma”. Ali, to je samo zbog toga što svest i dalje postoji u ranoj fazi svoje evolucije, što pokušavamo da stvorimo misterije iz procesa univerzuma koji su prilično mehanički.

Mi ne razumemo neverovatnu sposobnost uma da prima i šalje frekvencije pa izmišljamo velike misterije sa nekom vrstom religioznosti koju naša svest može da prihvati. Zbog čega nam je tako lako da prihvatimo da mala kutija napravljena od plastike i nekoliko mineralnih čipova može da prikupi pravu frekvenciju usred trilionu frekvencija u našoj atmosferi i pretvori je u ljudski glas koji možemo da prepoznamo, a ne možemo da prihvatimo da bi ljudski mozak, koji je milijardu puta složeniji i inteligentniji od mobilnog telefona, lako mogao da uradi istu stvar, čak i mnogo više?

Jednoga dana ljudi će se smeјati precima što su više verovali glupim, malim mobilnim uređajima nego svojim višedimenzionalnim umovima.

Uviđate li koliko je svest trenutno ograničena? Pa, kako onda primamo i razvrstavamo ove beskonačne frekvencije? Životinje poseduju veću osetljivost i širi spektar prijema frekvencija od ljudi. Viđali ste psa kako naćuli uši kada ćuje nešto što je van našeg ćulnog dometa. Logićno objašnjenje je da otkriva višu frekvenciju od one koju ljudsko uho može da razazna. Izgleda logićno. I to je ćesto slućaj, ali ponekad nije. Kada je nepogoda, poput zemljotresa ili tornada, neizbećna, sve ćivotinje tog podrućja postaju nervozne mnogo pre nego što oluja stigne. Da li osećaju tutnjavu duboko u tektonskim ploćama ili primaju signale od drugih ćivotinja? One primaju saopšćenja iz celokupnog sveta oko sebe. Sve ove frekvencije nose posebne signale. Ljudski um, takoćde, registruje svaku frekvenciju na koju naićde. Ali, retkost je da ćovek ima takvu svest koja može pravilno da protumaći signal iz predstojeće oluje kao što to može ćivotinja. Neki mogu. Takve ljude nazivamo vidovnjacima ili ludima.

Dubine uma sadrće beskonaćni kapacitet skladišćenja, kao i sposobnost izlaska i pristupa drugim umovima. Svest je ta koja je ogranićena u pronalazenju i tumaćenju ovih frekvencija. Um deluje kao vrsta duplog filtera za svest. On prima svaku frekvenciju i jednostavno procenjuje – da li ova svest može to da upotrebi? Ukljućeno, iskljućeno. Da, ne. Te proraćune um vrši unutar svog individualnog spektra. Mi primamo svaki prenos, od frekvencija koje emituje mozak kvantnog fizićara do osnovnih frekvencija krave koja prećiva.

Svaki molekul, svaki kvark i neuron, svaki pojedinačni izvor energije emituje frekvenciju. Svaki signal poslat iz naših telefona i satelita i svaka misao svakog stvorenja emituje frekvencije. Frekvencije nikada ne umiru. Šta se sa njima dešava? Gde odlaze? Određene frekvencije ostaju u zemaljskoj orbiti, dok se druge projektuju iz naše atmosfere u svemir, krstareći univerzumom. Mentalne frekvencije se sakupljaju u sloju gornjeg nivoa atmosfere koji se naziva infosfera.

Upravo sada, um sakuplja brojne signale iz infosfere. To su sitni treptaji, od običnih do genijalnih. Kada ideje uviru u našu svest, čini se kao da ulazimo u neku vrstu nadahnuća muze. Ono što se zapravo događa je da pristupamo frekvencijama iz infosfere.

Još uvek nemamo sposobnost da po želji tipkamo po infosferi, kao što možemo da pristupimo Internetu jednim klikom na računaru. U budućnosti ćemo joj pristupati spremnije, umesto da čekamo slučajnu inspiraciju od muze. Povezivaćemo se sa infosferom preko Mreže Uma, koja će biti provodnik, koji svaka svest koristi da bi se povezala sa infosferom i direktno se povezala sa umovima drugih, poput Interneta, ali bez mesečnih naknada za pristup. Povezivanje neće ići putem žica ili satelitskih prenosa, već iz proširene svesti. Na taj način ćemo pristupiti i preuzeti podatke iz infosfere i druge svesti.

Većinu univerzuma smatramo praznim prostorom, ali ne vazduhom, koji se sastoji od više gasova, svaki sa svojom molekularnom strukturom. Na subatomske nivou, sićušne čestice se okreću oko jezgra, a rastojanje između tih čestica, koje čine celokupnu materiju, ogromno je koliko i rastojanje između naših planeta – između ovih molekularnih planeta – prostora. Ako uklonite prostor svih atoma svake osobe na Zemlji, celokupna ljudska populacija, sedam plus milijardi ljudi, zauzeli bi istu zapreminu kao i kocka šećera. Dakle, naš univerzum, koji sadrži nebrojene zvezde, asteroide i planete, nepoznatu materiju i crne rupe, uglavnom je prostor. Međutim, taj prostor između elektrona i jezgra nije prazan. Preko osamdeset procenata našeg univerzuma, sa svojim naizgled praznim prostorom, sačinjen je od materije koju naučnici ne mogu da razluče. Nazivaju je tamnom materijom.

Univerzum, sa svim naizgled praznim prostorom, postoji unutar te protivrečne dimenzije ogromnog pritiska i lakoće koju nazivamo etrom. U etru se sve nalazi. Tako će vaša svest pristupiti Mreži Uma – kroz etar. Vi je već koristite, sa ograničenim mogućnostima. Kada je Tesla rekao da je primio svo znanje iz etra, nije naznačio da je sve crpeo iz razređenog sloja vazduha, već iz veoma gustog sloja – etra. Da bi pristupila Mreži Uma, svest mora da nauči kako da uđe u etar. To ćemo moći da uradimo kada svest preraste lični ego. Zidovi ličnosti blokiraju pristup beskonačnom. Nismo u toj meri blokirani nedostatkom znanja, koliko ograničenjima uma.

Postoji opšti strah koji blokira svakog od nas na putu ka širenju svesti i ulasku u nepoznato. Možete to nazvati strahom od smrti. Ali šta znači, strah od smrti? To je užas zbog gubitka ega, ličnog ja, sa jakim naglaskom na reč ja. Savremeno društvo je povećalo vrednost pojedinca. Velike društvene strukture su izgrađene oko koncepta nepovredivog hrama sopstva. I provodimo ceo svoj život štiteći taj hram zvani „JA”.

Kada se razvijemo do tačke gde možemo da porušimo prepreke sopstva i uistinu delimo svest jedni sa drugima, ulazićemo u druge umove. To je, zaista, prilično zastrašujuća ideja. Naš ego odbija koncept da imamo još jedan korak u svojim mislima. Oseća to kao silovanje. Ko smo mi ako ne individualnost svojih misli? Šta će se dogoditi sa ovom jedinstvenom ličnošću koja svakom od nas donosi toliko predivnog... haosa?

Možemo li biti tako sigurni da nas probijanje sopstvenih prepreka neće obogatiti? Zbog čega to vidimo kao gubitak? Zasigurno, sposobnost deljenja svesti sa drugima bi povećala našu saosećajnost. U našim pojedinačnim svetovima, prepunim mrske usamljenosti, očajnički tragajući za vezom, ironično se držimo svoje individualnosti koja samo povećava izolaciju. Ovo nije dvosmislenost, već protivrečnost ljudskog razumevanja.

A šta je pojedinac? Ništa više od organske materije sa pripojenom ličnošću. Barem, koliko razumemo ličnost. Da li imamo dušu nije bitno za našu potrebu da zaštitimo ovu individualnu ličnost. Uostalom, ne možete da vidite svoju dušu. Ali svakako možete da vidite oličenje ogromnog ega u svom ogledalu. Pogledajte bliže, još bliže. Taj odraz sprečava vaš pristup beskonačnom.

P A M Ć E N J E

Pogledajmo funkciju koju nazivamo pamćenjem. Šta je pamćenje? Da li je to mehanički proces mozga čuvanja podataka? Zbog čega je svačije pamćenje netačno, osim vašeg? Ono što mislimo o pamćenju, da li to uopšte postoji? Da pogledamo.

Pamćenje je dvodelni proces. Nešto ulazi i nešto izlazi – jednostavno. Ono što ulazi je potpuni deo iskustva, onaj koji najviše podseća na izvornu činjenicu, mada to neće biti sasvim objektivno, jer se trenutak iskustva filtrira kroz svest i emociju, dok se predstavlja sistemu. O sećanju uvek razmišljamo kao o objektivnom utisku originalnog iskustva. Priznajemo da su naša sopstvena sećanja možda pogrešna, a izuzetno smo svesni lošeg pamćenja drugih. Ustvari, ono što nazivamo lošim pamćenjem nije loše. Pamćenje je savršeno. Ono što je pogrešno je proces opoziva tog pamćenja.

Odigrava se neki događaj. Taj događaj je sada sačuvan u sistemu. Ali, ono što nazivamo pamćenjem je emocionalna kopija originalnog događaja vraćena kroz izobličen proces koji se naziva sećanjem. Tu počinju nevolje.

Postoji prilična podvojenost između pamćenja i sećanja. Mi verujemo da su naša sopstvena sećanja tačna i da su upravo ljudi oko nas ti koji su osuđeni na nemogućnost da pravilno pristupe objektivnom pamćenju. Ne postoji takva stvar kao objektivno pamćenje, barem ne kada je u pitanju naš svesni pristup tome. To je kao kad skočite u okean i verujete da možete da izađete suvi, kao kad ste uskočili. Previše je tu procesa na delu.

Svest, koja je najslabiji deo procesa razmišljanja, hraneći se i preneglašavajući osećanja, uvek noseći uticaj druge svesti, isuviše krivi sliku da bismo mogli da pristupimo objektivnom pamćenju. Ipak, zaklećemo se da se tačno sećamo onoga što se dogodilo, kao čiste objektivne činjenice. Svest to ne može. Nije joj dozvoljeno. Ali um, može. Zakopano duboko u sistemu, pamćenje je čisto. I bez mešanja naše svesti, um tačno zna kako da koristi to pamćenje.

Um preuzima svako iskustvo i čini ga najpovoljnijim za dobrobit sistema. To je automatski proces. Svest prihvata svako iskustvo (i ponavlja) i tumači ga u skladu sa količinom i kvalitetom emocija vezanih za iskustvo. Ako postoje pojačane emocije, posebno negativne ili potresne, svest će ponavljati ta iskustva (prerađujući ih) neprestano. Proces sećanja je uvek obojen emocijom koju je dodala svest. Proces rasuđivanja se usklađuje sa emocijom sećanja i ponavlja ga sa ovim dodatnim emocionalnim izobličenjem. U ovom ponavljanju leži udobnost – udobnost navike, posebno kod traume. Svest opravdava potrebu da zapamti traumu kao nužnost za sistem. Ovo je greška u ljudskoj mašini, mana koja je stvorena i pogoršana svešću. Umesto da preuzmemo iskustvo i odložimo ga u datoteku, mi pojačavamo i krivimo signal neprestanim ponavljanjem i podizanjem emocionalnog nivoa, čime ga precenjujemo. Ova nemarnost prema lošim iskustvima nadjačava sistem i utiskuje traumatski identitet ličnosti. Ta osoba se sada sve više poistovećuje sa žrtvom. Ovakvo, u potpunosti opravdano ponavljanje, stvara naviku žrtvovanja.

Zamislite svoja pamćenja kao biblioteku svojih iskustava sa predivnim širokim policama. Svako iskustvo je nova knjiga vaše biblioteke i na odgovarajući način je svrstana za raspolaganje po potrebi. Kada prizovete iskustvo, ne koristite originalnu knjigu iz svoje biblioteke, već stvarate novu kopiju tog iskustva, koju je vaša svest podgrejala i začinila novim emocijama. Tako se sećamo. Pri sećanju nema objektivnosti. Postoji samo uplitanje vaše svesti. U tom smislu, nema objektivne prošlosti... Sećanje osećamo kao prošlost, ali smo ga subjektivizovali.

Kada opsesivno prizivate sećanje, iznova i iznova, svaki put pravite novu kopiju, bojite je i zatim vraćate nazad na policu. Koliko god da je velika ta biblioteka, ona postaje pretrpana beskonačnim primercima određenog pamćenja, sa svim novim emocionalnim izobličenjima. U vašoj biblioteci sada vladaju opsesija i svi njeni bezbrojni prepisi. Na policama nema mesta za nova iskustva.

Važno je shvatiti da svako iskustvo ima život i svoj životni vek. Svako od tih iskustava želi da živi, da se probudi i opet oživi, da raste. Međutim, vaš um neprestano čisti police, smešta stare knjige u bezdan skladišta, daleko od svesnog pristupa, uklanja stare podatke, stvarajući prostor za nova iskustva, nadgrađujući vaš program. To se naziva zaboravom. Iako naša svest mrzi da zaboravlja bilo šta, um shvata važnost preimućstva iskustva i stvaranja prostora za nova.

Kada zaglavite sistem u jednom te istom sećanju, vi kopirate i ponavljate kopije kopija, čitajući istu knjigu iznova i iznova. Sada ponovo čitate istu knjigu, mada bi trebalo da je stavite na policu i zaboravite na nju dok čitate nove knjige. Posebno to radimo sa traumom. A naša svest savršeno opravdava ovo posesivno razmišljanje i hvata nas u zamku žrtve. To je zona u kojoj navika postaje zavisnost. I niko ne može pravdati tako savršeno kao zavisnik. Ponavljanje bola tumačimo kao odbrambeni mehanizam, jer mislimo da je bolno sećanje upozorenje za prethodne greške. Ipak, svaki put kada ponovimo upozorenje, umnožavamo još jednu kopiju traume i, vrlo često, deformacija postaje mnogo veća od prvobitnog događaja. Ponavljanje strahova i trauma stvara naviku. Ono što nazivamo traumom nije izvorno iskustvo. Trauma je naša reakcija na iskustvo i potpuno je lična. To je kombinacija praga podnošenja pojedinca i zajedničke definicije društva.

Pre sto godina je bilo normalno da neposlušni dečak dobije batine za svoj nestašluk. To se smatralo normalnim, čak i neophodnim, tako da dete nije bilo potreseno pojavom koja je bila uobičajena svuda oko njega. Ako se slučaj desi van granica prihvaćene norme, smatra se traumatičnim. I jeste. Kada iskustvo primora osobu da se sa nečim nosi preko svojih mogućnosti, trauma je stvarna. Pre sto godina nijedno dete ne bi bilo uznemireno zbog malo ćuški. Danas će se čitavo društvo podići na oružje zbog batina.

Neka aboridžinska plemena još uvek imaju rituale za uvođenje mladića u zrelost, na koje bi civilizovano društvo gledalo sa užasom. Ipak, ti mladi ljudi prolaze kroz ove, naizgled, svirepe rituale i srećni su što ih pleme prihvata kao muškarce. Ovo nije pokušaj da se drži moralna pridika o batinama ili vršenju bilo kakvog nasilja nad decom, već da se ukaže da društvo određuje šta jeste trauma u određenom trenutku.

Ljudi su stvorenja navike i udobnosti i, ako je iskustvo u okviru granica prihvaćenog ponašanja, svaki čovek bi ga ocenio kao normalno. Pa, kako onda neko razbija naviku opsesivnog razmišljanja? Promenom okruženja. Opsesivna misao ima svoje okruženje. Stalnim prizivanjem opsesivnih misli, postajemo stanari tog okruženja. Način da se prekine navika prema ovakvim mislima je stvaranje novih okruženja. To se obavlja i na fizičkom i na mentalnom planu. Zapamtite, mi se borimo protiv udobnosti koju smo stvorili ovom postojećom opsesivnom mišlju.

Možete pomisliti: „Kako ovo može da bude udobnost? To jezivo ponavljanje me muči“. Ali, navika postaje navika jer je udobna. Lako je jer tu nema rada. Samo sedite i bez ikakvog vašeg napora pojavljuje se opsesivna misao. Kako onda da postupamo sa negativnim iskustvima kako bismo koristili dobijene informacije bez pojačanih emocija i pratećih ponavljanja koja idu uz to? Ovde moramo da razumemo razdor između uma i svesti. Um tačno zna šta treba da radi sa svakim iskustvom. Njegova pravila su uperena ka obradi svih informacija radi najpovoljnije koristi sistema. Ne morate više puta da opečete ruku na peći da biste bili sigurni da je više nikada nećete opeći na taj način. Vašem umu nije potrebna pomoć svesti koja smeta. To je detinjasta i slaba svest koja ometa savršene funkcije uma. Ponavljanje sećanja, bilo lepih ili loših, neprestano će remetiti vašu sadašnjost i budućnost. Čak i to lepo sećanje, kada se stalno ponavlja, postaje opterećenje za organizam u vidu poremećaja. Kada prizovete slatko sećanje, postajete veoma čežnjivi.

Možda se prisećate uspeha na poslu ili srećnih vremena iz detinjstva, neverovatno slatkih. Ova slast nam je potrebna kao deo života. Uranjanje u ove uspomene se lako pretvara u drogu. Baš kao i trauma koja se ponavlja, lepa sećanja su narkotik življenja u prošlosti. Ne pretvarajte se da ćete to učiniti jednom ili dva puta u životu, a zatim to ostaviti iza sebe. Kada se ponavljaju, lepa sećanja stvaraju osećaj čežnje za prošlošću – kakva užasna stvar za vaš organizam koji pokušava da živi u sadašnjosti i izgradi budućnost. Kako možete da budete ovde i sada, kako stara izreka kaže, kada bombardujete svoj organizam ovim slatkim sećanjima koja vas opijaju do melanholične zavisnosti nazvane čežnjom.

U svoju odbranu ćete reći: „Koja je svrha lepog iskustva ako ne treba da razmišljamo o njemu?“ Ta lepa iskustva obogaćuju vaše biće. Ona su u vama živa, a da ih neprestano ne otkopavate. Vaš sistem sve pamti. Vaš um tačno zna šta da radi sa tim iskustvima. Nije mu potrebna nikakva pomoć ni uplitanje vaše svesti. Ostavite svoj um na miru i pustite ga da radi svoj posao.

Držite svoju svest podalje od svojih sećanja iz razloga što se ne može nositi sa njima. Sećanje je savršeno laganje samog sebe. Da li vam je to potrebno?

DRUŠTVO MISLI

Sva stvorenja žive u društvima. Ne postoji potpuna izolovanost bilo kog živog bića. Zapravo, sve postoji u okviru društva. Od planeta i zvezda do molekula i ćelija, sve postoji u odnosu sa mnoštvom sličnih drugih, čak i misli. Misli su energija, živa energija. Rode se, žive i na kraju, možda, na svoj način, umiru kao i ljudi.

Svako društvo traži da se poštuju pravila. Kada osoba postupa u okviru pravila svog društva, u tom okruženju je sve mirno. Društvo to odobrava. Ako ta osoba promeni svoje ponašanje i pređe preko prihvaćenih granica, nastaje sukob sa društvom.

Misli žive u društvu misli, organizovane u veoma složenom društvu unutar uma. Misao se rađa i smešta u društvo misli. Očekuje se da se ta misao ponaša u odnosu na ostale misli u društvu. Kakav je suživot jedne misli sa drugim mislima? Kakav je zajednički život neke osobe sa drugim ljudima i drugim oblicima života?

Društvo vam nameće ograničenja i ono ko ste. Ako sebe vidite drugačije od onog kako vas vidi društvo, doći će do sukoba. Od vas se zahteva da sebe vidite onako kako vas vidi društvo i da se ponašate u skladu sa tim.

Ali, ko ste vi? Ko stvarno može da vidi sebe? Ako ste paradajz, da li sebe vidite kao paradajz ili kao ružu? Kako znate razliku?

Ako ste u sukobu sa društvom, možda živite među pogrešnim ljudima. Tu ne postoji podela na regione, rase, polove, narodnosti ili religije. Ljudi imaju unutrašnje živote daleko obuhvatnije od spoljašnjih okolnosti. I naša unutrašnja zajednica neprestano razgovara sa drugim unutrašnjim zajednicama iz našeg okruženja.

Da li ste nekada sreli osobu koja bi mogla da bude vaš savršen saputnik? Ima sličan temperament, voli iste stvari, deli slične ideje, politiku, inteligenciju, izgled, humor, savršeno podesan paket. A ipak, nešto vam kod nje smeta, a verovatno i vi njoj. Zbog čega? Zbog toga što vaše unutrašnje ja ne vibrira sa njenom unutrašnjom ličnošću. Ne postoji povezanost mikromisli između vas. Sve je vezano za spoljašnjost. Ono ko ste vi, daleko je više od vaših spoljnih odlika. I ljudi pogrešno veruju da će, razmenom ovih spoljnih naznaka ličnosti, napraviti harmoničnu zajednicu. Ponekad uspeju, ponekad ne.

Često vidimo neusklađenost ličnosti kada ljudi biraju svoje partnere. Pogledate par i pomislite: „Ovo je loš spoj“. Spolja gledano, to je tačno. Ali nešto iznutra stvara vezu između to dvoje ljudi. Uobičajena logika je da su prevladali hormoni i da su zajedno jer je dobar seks. Zbog čega je seks dobar? Odgovor bi mogao da bude - hemija. Da li je hemija? Šta su hemikalije? Svakako nešto što nema nikakve veze sa spoljašnjom ličnošću. Hemikalije žive u nama i deo su naše biologije. One su deo unutrašnje veze između biologije i misli.

Kada vidite dvoje potpuno neusklađenih ljudi, to su idioti vođeni svojim hormonima. Nešto iznutra govori. Oni dele unutrašnju muziku koja se ne može čuti spoljašnjim ušima.

Ako se na kraju ovaj par razide, kao što to uvek biva, to je obično zbog toga što ne mogu učiniti da njihova spoljašnja zajednica uspe – spoljašnje sile okruženja i samouništenje para. Odlaze na suprotne strane, a njihovi prijatelji kažu da je sve ispalo dobro jer su bili loša kombinacija. Naizgled, oni su u pravu, ali spoljašnje društvo nema uvid u nečiji unutrašnji život.

Svu materiju, organsku i hemijsku, svrstavamo i uređujemo u određene zajednice. Planete i zvezde su smeštene u galaksijama i solarnim sistemima. Čelije su grupisane po istovetnosti i uzajamnom dejstvu sa drugim grupama ćelija. Ovi organizmi su prepoznati i svrstani među slične organizme. Paradajz se sadi sa paradajzima, ruže sa ružama. Svako odstupanje stvara smetnju unutar društva.

Sada se osvrnite na pitanje ličnog identiteta. Da li znate šta ste? Gde biste sebe smestili? Da li ste paradajz ili ruža? Ako ste paradajz koji sebe vidi kao ružu, u vama i sa vašim okruženjem postoji sukob. Ako živite među paradajzima, a ponašate se tako što mislite da ste ruža, nastaću problemi. Ostali paradajzi će vas vređati misleći da ste ruža. Ali, da li ste ruža? Možda maštate da budete ruža, ali ste nešto drugo što, izgleda, ne možete da vidite. Možda ste paradajz i morate da naučite da zajedno živite sa svojim drugarima paradajzima. Niko to ne može da vam kaže. Mogu samo da vam daju svoje emotivno mišljenje, ništa preciznije od vašeg.

Kako da saznamo. Saznaćete ko ste samo onda kada budete mogli da se poistovetite sa svojim unutrašnjim kao i spoljašnjim svetom. Rođeni ste kao paradajz među ostalim paradajzima, ali iznutra osećate da ste ruža. Da li ste ruža? Ili je to vaš (spoljašnji) ego koji želi da ga društvo vidi kao ružu? Tu postoji važna razlika. Da li ste u sukobu sa ostalim parcelama paradajza, jer iznutra vi ste ruža? Ili ste u sukobu zato što želite da vas vide na taj način. Ako ste zaista paradajz, bolje je naučiti kako živeti u društvu paradajza. Ali, prvo saznajte. Proverite svoje spoljašnje i unutrašnje društvo. Usklađen suživot stvara neku vrstu nesigurnog mira, privid sklada.

Kada vaše misli sa lakoćom vibriraju sa drugim mislima, u umu vlada mir. Vaše društvo misli je smireno. Kada se pojave protivrečne ideje, stvara se nesklad. To nazivamo kognitivnom disonancijom. Vaše društvo misli je ometeno. Kada ubacite nove ideje u svest, nastaje uzburkanost. Čamac počinje da se ljulja. Previše ljuljanja će prevrnuti čamac. Vaša svest je izbačena na sred mora. Šta sad? - Da pokušate da se popnete nazad u čamac i pazite da ga više ne ljuljate, ili da otplivate daleko od njega ka nepoznatoj budućnosti? To je revolucija. Revolucija je rušenje nečeg starog i vrlo je bolna. Sa revolucijom dolazi napredak. Da li bismo birali revoluciju ili sigurnost? Zapravo, svest uopšte ne bira. Ove odluke se donose mimo nas. Odluke da uvek budete sigurni i nikada ne zaljuljate čamac donosi vaša okolina (društvo) i obučava strahom. Rast je bolan, kako iznutra tako i spolja. Odluku da prevrnete svoj brod i zaplivate u dubinu je donelo vaše unutrašnje društvo. To je vrsta mehanizma za preživljavanje. Um zna šta vam je potrebno i uvek će raditi ka tom ostvarenju. Ova revolucija/evolucija u vašoj unutrašnjoj mašini oslobađa kreativnost i napredak ličnosti. Ako postoji sukob sa spoljnim društvom, pa neka. Unutrašnji život mora da napreduje. Kada se to desi, emocije se uznemire i stvara se nezadovoljstvo. Mi ne volimo da su nam osećanja uznemirena – naprotiv, želimo da budu prijatna. I volimo da je jačina užitka pojačana na najjače. Da li bi trebalo da slušamo žučnu muziku? Zašto da ne? Ta muzika je velika, bučna uvertira vašeg preporoda. Slušajte pažljivo. S obzirom da naredna muzika nimalo nije bučna, u početku nećete ni moći da je čujete. To je muzika unutrašnjih dubina, univrzuma u vama. Zbog čega ne možete da je čujete, sada?

Pogledajte u ogledalo. Šta vidite? Bučne emocije. Stvorenje želja sa nezasitom glađu da proždire zadovoljstvo!

Ove bučne emocije guše unutrašnju muziku. Da biste otkrili ko ste, morate da budete u stanju da čujete svoju unutrašnju muziku. To su nežne, finije note, muzika koju vaša nemirna svest ne može da razluči. Te meke tonove guši emocionalna buka. Da biste čuli tu unutrašnju muziku, morate da slušate. Utišajte emocionalne zvuke. Podesite unutrašnje uši. Budite mirni. Slušajte. U početku ćete čuti samo disanje ili krčanje stomaka. Ostanite mirni. Samo slušajte. Postavite unutrašnje uši. Sa svojim strastima ne otkrivajte ove unutrašnje simfonije. Ljubav vam neće pomoći da izmamite ove slatke zvuke. Mržnja vas neće dovesti do ove muzike. Vežbajte da budete tihi i slušajte.

Da biste saznali da li ste paradajz ili ruža, ili neka druga egzotična biljka kakvu nikada niste ni zamislili, morate da saznate šta ste iznutra. Kada jednom čujete te tanane note iz dubine, možete da počnete da se usklađujete sa svojom spoljašnjom muzikom. Kada čujete i sjedinite svoju unutrašnju i spoljašnju muziku, onda možete da otkrijete ko ste stvarno. Možda otkrijete da niste ni paradajz ni ruža. Vi ste orhideja.

USLOVLJAVANJE MISLI

Svi žele da poboljšaju svoje razmišljanje. Ali šta to žele da poboljšaju? Brzinu? Efikasnost? Kvalitet misli? Svi žele da imaju mogućnost kontrole nad svojim razmišljanjem. Ne samo da kontrolišu, već da ga voljno zaustave, da zaustave te neprekidne misli i odmore um. Može li se to postići?

Nikada ne možete da zaustavite svoje misli. To je nemoguće. Kada ljudi kažu da žele da zaustave misli, onda misle kako žele da se odmore od misli koje ih opterećuju. Nikome nije potreban odmor od srećnih misli jer su one izuzetno prijatne. A ko želi da pobjegne od zadovoljstva?

Dakle, znajući da niko ne može da prestane da razmišlja, da li je moguće preoblikovati i poboljšati kvalitet naših misaonih procesa? Da. Put do promene započinje najslabijom vezom – vašom svešću, najnestabilnijim delom psihe koji je izgradilo društvo, na više načina nego što ćemo to ikada moći da shvatimo.

Prvi korak ka unapređenju kvaliteta vaših misli je sistematsko širenje granica vaše svesti. Kako ih proširiti? Uklanjanjem prepreka u razmišljanju? Utiranjem novih puteva svojim mislima? Zamislite da živite u gradu i želite da krenete iz tačke A do tačke B. Znae tačno kako se tamo stiže. Uđete u autobus broj 9, dođete do određenog mesta, pređete u autobus 215 i ubrzo stižete do tačke B. Tačka B je vaše odredište. To je vaša misao. Svoju svest širite, ne toliko menjajući svoje misli, koliko putujući novim putevima do njih. Umesto što ste uskočili u autobus broj 9 i prešli u 215, krenite drugim putem do odredišta. Ti novi putevi su novi uslovi. Novi uslovi donose nove kvalitete istoj misli. Stižete do iste tačke, ali ste promenili svoje emocionalno stanje biranjem drugačije putanje. Možete da idete na isti posao svakoga dana i da se vraćate u isti dom svake večeri, ali ne morate da idete istim putem da biste tamo stigli. Nove staze čine promenu. Promena je udaljena samo santimetar. Nova putanja je beskonačna. Pomerite se za najmanji stepen u novom pravcu i pojaviće se nova budućnost.

Sada, nastavite da se širite, dodajte novinu u korišćenju već poznatog alata – sumnju. Zašto sumnju? Vaša prva reakcija na sumnju je da će ona ugroziti sve pozitivno što želite da uradite u svom životu. Vi želite sigurnost, ne sumnju. Sumnja je reč ispunjena emocijama, koje su većinom kompleksi koji se pretvaraju u nesigurnost. Sumnja u sebe je infekcija koja pritiska ego i brzo se pretvara u neurozu koja nikome ne pomaže. Tako se pojavljuje vaša nova sumnja.

Sumnja bi trebalo da bude kontrolna tačka, jednostavno pitanje koje treba redovno da postavljate da biste se usmerili ka svom cilju. Ne treba da odbacite sumnju niti da poverujete da je mera sumnje negativan proces. Pitanja pomažu. Sumnja bi trebalo da jednostavno postavi pitanje. Zbog toga je sumnja odličan alat za proveru sebe samih naspram razornog osećanja zvanog želja.

Želimo. Neprestano želimo. Koliko puta dnevno kažete: „Želim ovo” ili „Želim ono”. Koliko naših misli su samo želje? Ne potrebe, već želje. Želite da proširite svoju svest ili treba da je proširite? Želja dolazi iz svesti. Te želje su čisto uslovljavanje. Kažete da nešto želite, a da li ste to vi zaista poželili ili je to vaše uslovljavanje koje vas je naučilo da to želite. U trenutku kada želite, vi ste potrošač. Nešto želite, jer time hoćete da se hranite. Ne zbog ishrane, već zbog preduslovljenog osećaja zadovoljstva. Želja nije potreba. Potrebna vam je kiseonik da biste disali. Potrebna vam je toplota i sklonište za preživljavanje. Potrebna vam je hrana za život. Možda mislite da vam je potreban čizburger sa blagim majonezom i slatkim krastavcima, jer to želite. To je uslovljavanje. Želite novi auto, bolji posao, više novca.

Koristite sumnju kao proveru. Pustite sumnju da postavi pitanje vašim željama. Zašto želim novi auto? Da li mi je potreban da bih stigao do posla? Verovatno da. Ali možda vam i nije potreban. Da li želite praktičan automobil da se samo prevezete do radnog mesta, ili biste voleli veoma lep auto na koji možete biti ponosni? To je uslovljavanje. Želite da vas društvo vidi u blistavom novom automobilu. Pokazujete da ste vrhunski potrošač. Vi pravdate svoja htenja da biste verovali da vaše želje potiču od vas. Ne potiču. „Vi”, unutar svog dubljeg uma, živeći u višedimenzionalnom prostoru koji se širi, nemate potrebe za preduslovljenim željama. Taj um već može da putuje do drugih galaksija bez primitivnog vozila kao što je blistavi, novi automobil. Šta da radi vaš um sa smešnim i zastarelim automobilom kada već može da pređe beskonačnost u mikrosekundi? Vaša svest želi automobil. Sumnjajte u svoju

svest, ali ne i u svoj um. Vaš um tačno zna šta radi. Lukava, mala svest je ta za koju verujete da je tako beskrajno široka, a koja trenutno koči vaš um.

I sada vi kažete da želite da širite svoju svest. Da li ste sigurni da to želite? Možda želite zadovoljstvo za koje mislite da će vam pružiti proširena svest. Proverite sami. Kažete da želite da proširite svest kako biste postigli veću duhovnost. Da li ste sigurni da duhovnost za kojom tragate nije lozinka za stanje blaženstva, što je ogromno zadovoljstvo? Sreća, blaženstvo, to su zadovoljstva. A svi želimo zadovoljstvo koliko god možemo da dobijemo. A sada se pitajte ponovo. Da li ga želite? Želja je nedostatak. Želite nešto jer ga ne možete imati. Ako ga možete imati, ne morate da želite. Vi možete.

Negde između vaših htenja i potreba stoji snažna težnja koja vodi ka nečemu što se naziva željom. Postoji velika razlika između htenja i želje. Želja pripada svesti. Htenje pripada sistemu – umu.

To je razlika između pasivnosti i aktivnog učešća. Kada nešto poželite i znate kako da podstaknete procese da biste razbukitali tu želju, ne čekate pasivno da vam bogovi isporuče blistavo novu igračku, već pokrećete unutrašnje protokole koji se oblikuju u dubljem umu. To je jedna od razlika između htenja i želje. Htenje leži i čeka da se nešto na čudesan način isporuči. Želja, potpuno pokrenuta, odmah počinje da vibrira u vašem mikrouniverzumu, koji istovremeno vibrira u spoljašnjem univerzumu.

Vaša htenja su najveće ograničenje vaših misaonih sposobnosti. To nije maksimum koji vas čeka, to je ograničenje. Vaša htenja su ograničenje vaših mogućnosti. Vaša htenja uvek traže najkraći put, ali vaša želja zahteva najdelotvorniju putanju do istog odredišta. Svojim željama treba ukazati poštovanje. Um tačno zna kako tamo stići. Da li ćete dozvoliti da vaše htenje sputa vašu želju?

LOGIKA I IRACIONALNOST

Razmišljanje bi trebalo da vas čini pametnijima. Svi razmišljaju, neprestano. Logično, to bi značilo da je svet prepun veoma pametnih ljudi – nestabilna teza, bez sumnje.

Složeni i neumoljivi procesi mišljenja neprestano zasipaju pojedinca. Misli više zbunjuju nego što tumače. Mi koristimo različite procese u pokušaju da shvatimo i očistimo sve unutrašnje i spoljašnje nadražaje koji uznemiravaju naše umove i zahtevaju stalnu pažnju.

Da bi se prebrodio ovaj nestabilan teren potrebni su alati, smernice osmišljene da svakog vode sigurnim putem. Jedna od najpouzdanijih alatki koje koristimo za kretanje kroz ove prepreke na putu naziva se logikom. To je način na koji oblikujemo razumne argumente u cilju donošenja najkvalitetnijih odluka za svoj život. Izgleda da sve dođe na svoje mesto kada to možemo logički da upakujemo. Odakle dolazi ta logika?

Kada se čovek rodi, pojmovi poput logike i racionalnosti ne postoje. Postoji um. Okruženje će oblikovati svest. Čovek će rasti i delovati u okviru dva okruženja: prirodnog i veštačkog. Prirodno okruženje je stanje prirode onakvo kakvo jeste, kao i njeni zahtevi. Ako živite u vreloj pustinji, vaši najveći prioriteti će biti pronalaženje hlada i vode. Ako ste odgojeni u ledenoj tundri, vaši prioriteti će biti toplota i hrana. Svi ovi činioци utiču na svest. Veštačka okruženja je stvorio čovek. Isto se odnosi na društvo. Svako društvo je veštačko okruženje koje stvaraju ljudi. Dok dete odrasta, uvodi se u procese ponašanja i preživljavanja, kako u prirodnim, tako i u veštačkim okruženjima. Način na koji dete reaguje na ove procese zavisi od više faktora, kao što je detetov fizički sklop: biologija, geni, hormoni itd. Jedan od ovih procesa je veština rešavanja problema zasnovana na sposobnosti rasuđivanja. Kada se iznese čvrst argument nazivamo ga logičnim.

Prirodno okruženje će uticati na svest i stvoriti drugačije logike kako bi odgovarale potrebama različitih društava. Na primer, osoba rođena u gradu će koristiti drugačija pravila logike od osobe koja živi u džungli. Najjači uticaj na svest, a samim tim i najveći uticaj na sposobnost rasuđivanja, imaće veštačko okruženje.

Svako društvo zavisi od učešća i saradnje svojih članova. Stvorena su pravila ponašanja i propisane smernice. Da bi ljudi mogli da deluju u skladu sa ovim smernicama, društvo ih obrazuje u načinu razmišljanja. U svakoj kulturi se pretpostavlja da će obrazovanje koje dobijaju biti najdelotvornija korist i za pojedinca i za celo društvo. Jedan od načina razmišljanja po kome društvo vaspitava svoje članove je oblik rasuđivanja koji se naziva logičkim razmišljanjem. Kada se postave izbori, logika je sredstvo koje se primenjuje za postizanje razumnog argumenta. Društvo određuje strukturu logike koju će koristiti određena grupa. Društvo zahteva logiku koju će priznavati. Bez posebnog podučavanja logici, logiku društva formiraju u dečijoj svesti dominantne sile koje prevlađuju u svim vidovima života. Mi smo zadojeni upotrebom ovih sposobnosti rasuđivanja i naš opstanak počiva umnogome na tom umeću. Logika postaje sveobuhvatni pojam koji čini temelj našeg odlučivanja. Kada kažemo da je nešto logično, ono što mislimo je da to za nas ima smisla. Ne analiziramo kvalitet ili dubinu sopstvene logike. „Razumem te” znači „Pratim tvoju logiku”.

Logika se koristi i kao alatka koja pomaže pojedincu da donosi najbolje odluke, ali i da stvori usaglašenost misli unutar društva. Sukob sa društvom se ne smatra logičnim.

Dakle, šta je logika? Logika je način na koji obrađujete podatke. Svaki problem sa kojim se čovek suoči, sadrži svoj deo podatka. Logika je lepak koji se koristi za povezivanje delova podatka. Naša lična logika se zasniva na sposobnosti da ispitamo zadati problem. Ako je to problem koji uključuje tri komponente podatka, obično imamo materijal za raspravu. Ali problemi često uključuju više podataka nego što smo u početku toga svesni. Ono što mislimo da je tročlana situacija, polako se otkriva kao četvoročlana zagonetka i začas prerasta u dvadesetočlanu dilemu, daleko iznad naših logičkih mogućnosti.

Nove ideje neprestano izazivaju naše logičke sposobnosti. Kada dođemo do novih podataka, pokušavamo da ih obradimo kroz svoj logički filter. Ako je novi podatak suviše složen za logiku pojedinca, sistem može da ga odbaci kao nelogičan. Često, kada se nađemo u situaciji da su naše logičke sposobnosti preopterećene složenošću podataka, problem prenosimo na viši autoritet. Obučeni smo da prihvatamo logički autoritet koji je iznad naših mogućnosti rezonovanja.

Ako matematičar ili fizičar predloži koncept koji ne možemo da shvatimo, mi se, naravno, predajemo njihovom autoritetu. Prihvatamo njihovu logiku. Obučeni smo za to. Ali, koliko često je naša predaja autoritetu zapravo povinovanje nelogičnoj dominaciji? Zapamtite, društvo stvara logiku saglasnosti da bi postigli usaglašenost u ponašanju svojih članova. To je logika masovne svesti sa svim svojim načelima. Sveobuhvatno uopštavanje u logici stvara pogrešne zaključke. Mi smo obučeni da prelazimo na logičke zaključke zasnovane na površnoj proceni. Da li stvarno preispitujemo sve moguće ishode pre nego što dođemo do logičnog zaključka, ili se jednostavno oslanjamo na uslovljenu logiku koja unapred određuje naše izbore? Složene situacije pokušavamo da svedemo na jednostavne zaključke, što je krajnje nelogično. Koliko smo često razočarani nelogičnim ishodima koji nas neprestano ometaju? Dakle, društvo nas uslovljava i daje svoju logiku, a onda mi dodajemo svoj lični pečat. Naša logika postaje toliko lična, toliko sebična da uopšte nije logična. S obzirom da je logika saglasnost, ona se ne zasniva na objektivnim zakonima. Logički argumenti su usaglašeni oko merila po kojima povezujemo delove podataka.

Mi verujemo da je naša logika savršeno razumna funkcija. Mislimo da ovo razborito oruđe može uneti red u haos koji svakodnevno inficira naš svet i da nam je jedini izazov delotvorna primena logike u našim odlukama. Logika je osnovno i glavno sredstvo, savršeno prilagođeno donošenju odluka, kao što je pravac kojim treba putovati da bi se stiglo do određenog odredišta. Ako želim da idem na zapad, a sunce zalazi na zapadu, okrenuću se prema suncu i biću usmeren ka zapadu. Ovo je korisna logika životnih odluka. Ali, logika je propast ako pomislite da će vam pomoći da unapredite svoje razmišljanje. Logika je uslovljavanje – uslovljeni smo da očekujemo određene rezultate zasnovane na razumnom i logičkom rasuđivanju. Zapravo, ono što nazivamo razumnim je pravdanje. Logiku koristimo da predvidimo sigurne ishode i opravdamo samonametnute stavove. Neprestano pokušavamo da definišemo i sabijemo univerzum u logičke obrasce koji nama odgovaraju i uvek smo iznenađeni kada univerzum razbije naše logičke pretpostavke.

Logika se uglavnom koristi kao opravdano sredstvo za podršku emotivno stvorenom uverenju. Mi nemamo nameru da to bude. Mi želimo da logika bude svetionik koji osvetljava jasan put, nesputan emocijama i nerazumnošću. Pa ipak, pogledajte kako se logika lako raspada dok se probijamo kroz život. Zbog čega logika nije stabilna? Zbog toga što postoji jedan činilac koji se suprotstavlja logici – emocija. U bici između logike i emocije, emocija uvek pobeđuje. Znači, logiku stvara društvo i kontrolišu emocije. Dakle, ona je nestabilna osnova naše sposobnosti rasuđivanja.

Da li neko može da izgradi svoju jedinstvenu logiku i da je ipak učini prihvatljivom za nekoga sa prostom logikom? Ako je vaša logika naprednija i složenija nego što je to prihvatljivo za društvo, smatraće vas nelogičnim. Logika je opšta saglasnost. Kako onda da povećamo svoje logičke sposobnosti i prenesemo ih drugima koji su obučeni na osnovama ličnog uopštavanja. Postoji vrlo jednostavan okidač koji se može koristiti kao poziv nekome da razmotri složenu, višeslojnu logiku. Jednostavno stavite reč „zamislite“ ispred logike. To predstavlja vašu logiku u nekoj vrsti 3-D virtuelnog modela. Kada nekome kažete da zamisli vaš virtuelni model, možete da koristite jednostavna poređenja koja on može da razume. Ovo možda neće pomoći toj osobi da u potpunosti shvati vašu višedimenzionalnu logiku, ali će ga navesti da sluša. Kada se na ovaj način predstavi novi logički recept, sistem automatski usporava radi obrade podatka. Složena logika najbolje deluje kada je usporena, raščlanjena na osnovne korake.

Biće potreban veoma otvoren um da bi mogli napustiti sigurnost izgrađenu društvenom logikom. Ali potreba za sigurnošću je težak koncept da bi se ostavio iza sebe. Kako da se širi svest ako je ušuškana i zarobljena u tobožnjoj sigurnosti? Ako ćemo dozvoliti da uđe svež vazduh u stanište svesti i pokušati da je proširimo, prva stvar koju moramo da uradimo je da odbacimo tu navodnu logiku. Novi način razmišljanja zahteva novu logiku. A logika je u većoj meri izgrađena na starim pravilima.

Značajne naučne lestvice gradimo na logici – teorija i istraživanje slede logičke obrasce. I šta se tada događa? Matematičar ili naučnik stiže do mesta gde logički obrasci nestaju. Tada, mogu da se drže svojih logičkih teza ili, ukoliko su vizionari, izađu van ograničenja svoje logike i istražuju drugu dimenziju. Svoje najbolje ideje vizionari povlače iz etra. Neograničena logičkim računicama, ogromna iracionalnost univerzuma ih ohrabruje da zakorače u beskonačnost.

Da biste razvili svoju svest, moraćete da budete istraživač koji odbacuje usaglašenu logiku.

Stvaralaštvo je put. I stvaralaštvo je potpuno iracionalno. Koliko je racionalno veliko muzičko ili umetničko delo? Da li, na sekundu, pomislite da je bilo koji umetnik tumačio svoje stvaralaštvo kao delo genija? To se nikada nije desilo, niti će.

NADA ILI VERA

Kada neko padne na najnižu i najbeznadežniju tačku svog života, kada okolnosti potonu ispod podnošljivih nivoa, a izgledi za budućnost zamrače tako turobno da se čini da mu čitav univerzum poručuje da odustane i umre, kako se nosi sa tim? Potrebno je nešto da se vrati pozitivna vera u budućnost, nešto što može da mu pomogne da se pokrene i ne padne u očaj. Potrebna mu je nada.

Nada je uvek dostupna svima koji je traže. Nada uvek postoji. To je sredstvo za umirenje koje daje mogućnost za budućnost. U tom smislu, nada može da bude poklon nečijem opstanku. Međutim, to takođe može da bude prokletstvo nečije budućnosti. Zašto prokletstvo? Kako je to moguće? Svima je potrebna nada. Nada nam je potrebna da osmislimo novi dan, da budemo pozitivni i optimistični, zar ne?

Nada je veoma korisna kada nesreća postavi zid crnila na naš put i kada se čini da je budućnost sputana nezamislivim silama. Čoveku je potrebna nada da bi video svoj dalji put. Nada je poput ubice bola, kao lek. Ako vas boli telo i potrebno vam je nešto da umanjite bol i upalu da biste mogli da nastavite da radite i obavite fizikalnu terapiju za poboljšanje zdravlja, tada je lek vrlo koristan. Ali, taj lek može da bude snažna infekcija za psihi, uljuljkujući osobu u osećaj lažnog optimizma i pasivnost. Da pogledamo malo bliže. Šta je nada?

Nada je prihvatanje mogućnosti. Umesto izričite tvrdnje da je željeni ishod nemoguć, nada dopušta da je moguće da se nešto dobro desi. To je neophodno kako bi čovek, u vreme krize, video mogućnost nekog pozitivnog rešenja i zbog toga, u cilju ostvarenja pozitivnog ishoda, preduzeo akciju.

Ako ste zarobljeni na pustom ostrvu ili prizemljeni na Marsu, uvek postoji mogućnost da vas neko spasi, iako su izgledi vrlo mali. Čak iako ste svesni da niko ne zna da je vaš čamac skrenuo šest hiljada milja van kursa, ili izračunao da je najbliža svemirska letelica udaljena četrnaest miliona svetlosnih godina, nadate se najboljem. Možda će vas Božija ruka izbaviti iz teške situacije, a možda i neće. Nada će vas održati... u nadi. Prihvatanje ove pogodnosti zvane nada, koliko god bilo dobro, može snažno da inficira psihi, uljuljkujući osobu u osećaj lažnog optimizma i pasivnost.

Ja imam svoju nadu. Šta mi više treba?

Ovo je savršena žrtva, predana sudbini sa hrabrim osmehom. Ako nada postane jedina uteha koja vam je potrebna da biste sačekali dok sreća ponovo ne uđe u vaš život, onda je to kao droga koju koristite da se uzdignete, bez pravog plana da poboljšate svoje zdravlje.

U ovom slučaju, nada je štetno poštalo, jer pogoduje pasivnosti. To je zbog toga što je nada samo prihvatanje mogućnosti i ništa više. Da bi se prevazišla ova pasivnost, potreban je unutrašnji ludak – ludak ili žena neizrecive volje i nepokolebljive vere.

Svi znaju priču o ženi čije je dete bilo zarobljeno ispod vozila u saobraćajnoj nesreći. U natprirodnom stanju nadčovečanske snage, ona podiže automobil i oslobađa svoje zarobljeno dete. Da li je priča istinita ili ne, nije važno. Postoji bezbroj sličnih priča o ljudima koji ostvaruju nemoguće podvige da bi preživeli ili spasili svoje voljene. Gde je žena pronašla snagu da podigne automobil? Strah? Očaj? Nada? Ne. Kada je ta žena preduzela korake da spasi svoje dete, prevazišla je strah i nadu. Ona je stupila u akciju snagom volje koja potiskuje slabost ili sumnju. To je vera, a ne verovanje u Boga ili višu silu. U situaciji najveće krize, ako traćite vreme da se posavetujete sa višom silom, pomislíte da vam je potreban izlazak iz vere da biste pomerili planinu, jer je molba božanstvu za snagom čin svesti. A vera deluje naj snažnije kada nije uključena svest. Žena je podigla automobile jer je njena svest bila potisnuta verom. U ovoj jednačini nema mesta za mogućnost ili sumnju. Nešto mora da se uradi i vera potiskuje sva mentalna uplitanja i pokreće telo na akciju.

Vera je mentalno stanje. Jednostavan opis bi bio da je vera vrlo snažno uverenje. Ali, za razliku od nade, koja je prihvatanje mogućeg, vera je nepogrešivo ubeđenje da će nešto biti učinjeno. Vera ne razmatra da li je nešto moguće ili ne. Ona gura napred, odbacujući svaku mogućnost za sumnju, potiskujući čak i nadu, jer je u nadi uvek sadržana mogućnost za neuspeh. Bili vi nasukani na ostrvu ili dalekoj planeti, vera podstiče akciju, gradi splav, popravljaja svemirsku kapsulu, bez obzira na nedostatak materijala. Vera pronalazi način, zahteva akciju i odbija prihvatanje sudbine. Vera nadilazi telo. Žensko telo ne može da podigne automobile, a ipak, automobil je podignut.

Zbog čega vera može da prevaziđe telo? Zbog toga što nema ni jedne misli. Čovek ne razmišlja, "Da li dovoljno verujem?" Uvek ima dovoljno vere. Ako je nema dovoljno, onda to nije vera, to je samo verovanje. Dok vera može da nadiđe telo i svest, svest je potrebna da ublaži veru.

Tačnije, svest mora da obuzda tog unutrašnjeg ludaka i primora ga da sedne i smiri stvari.

Osmotrimo ovog unutrašnjeg ludaka, ovo stvorenje od vere koje može da podiže automobile i pomera planine. Ljudski potencijal i fizički i mentalni je zaista nepoznat. U sportu, najbolji sportisti sveta vežbaju i takmiče se sa svime što nose u sebi. I pored toga, oni postaju sve jači i brži. Kako i dalje pomeraju granice ljudskog tela? Ono što je u nama je nemerljivo. Vera je sila koja potiskuje svest i iziskuje sve što se može izvući iz ljudskog tela – i više od toga. Tako majka podiže automobil sa svog deteta. Ova, iznutra luda žena, u suštini, pali svoj unutrašnji motor na maksimum da bi razrešila krizu.

Ali, ne donosi svaki dan krizu. A čisto životinjsko stanje, koje oslobađa punu telesnu moć, pojavljuje se kada je svest potisnuta spoljašnjim događajima. To je pomalo kao vožnja automobila što je brže moguće jer vas progone kriminalci, mada tako ne vozite svakoga dana.

Zamislite da imate Ferari od 700 konjskih snaga. Poznato vam je kakav motor stoji ispod haube ovog automobila. Da li sumnjate u njegovu moć? Ne. Da li verujete u njegovu snagu? Naravno, verujete. Ali, i više nego što verujete, vi znate da je moćan. Automobilu nije potrebno da verujete u njega. Njegova moć je nesporna. Vi verujete u snagu ovog automobila. Ipak, kada ste u gradu, pedalu pritiskate polako. Zbog čega? Da li sumnjate u njegovu snagu? Ne. Nema sumnje da imate moć da spržite put. Ali, vaša svest shvata da, s obzirom na trenutne uslove na putu, ako oslobodite svu tu snagu, ubićete nedužne prolaznike.

Svi vidamo sportske automobile kako prže putem uz potpuno nepoštovanje saobraćajnih propisa. Šta uvek kažemo? Vidi manijaka! Osoba koja vozi preko prihvatljivih granica, uvek to čini zbog vere. Ako postoji sumnja, usporite. Autoputevi su pretrpani telima onih koji su se našli na putu ludaka koji juri, a koji ne sumnja u svoju veštinu da upravlja raketom, što često i ne može, jer vera ne garantuje uspeh. Vera vas tera da idete brzo. Društvu je potrebna svest da na pravi način obuzda ludaka.

Vera i nada su dve vrste verovanja. Jedna, ispunjena sa dovoljno slabosti i očajja da bude potpuno ljudska, a druga, tako čvrsta da prevazilazi ljudsko verovanje i zauzima domen ludaka.

Možete da se nadate da nešto jeste ili će biti istina. Ta nada je ispunjena željom. Možete verovati da je moguće da se ta stvar kojoj se nadate može ostvariti. Međutim, tanka je granica ovog verovanja, pa se ono lako može raspršiti. Spoljašnje sile često slamaju nadu. Šta ostaje posle toga? Skrhana nada ostavlja malo optimizma ili snage iza sebe. Rušenje nade slabi osobu. Čovek mora da se sabere i pronade nov način da krene napred. Možda, posle izvesnog perioda tugovanja, nastanu nove nade i snovi. I proces iznova počinje.

U veri nema mesta za nadu. Vera je tako snažno uverenje, da isključuje mogućnost verovanja ili nade, jer nada ostavlja vrlo malo prostora za nešto više od žrtve. Nadate se da će se dogoditi nešto dobro. Sanjate da se nešto dobro dogodi i molite se za to. Ali, to nije u vašim rukama. Nada, sama po sebi, ne dozvoljava samoodlučivanje, jer da je tako, to ne bi bila nada, to bi bila vera.

KAD SE SVEST I KREATIVNOST POREMETE

A sada, možete da se vratite u svet mozga, uma i svesti koji vrte glavu povrh vaših ramena. Šta raditi sa svim tim? Toliko pitanja, toliko oblasti za istraživanje, tako mnogo izazova, mozak sa više neuronskih veza nego atoma u univerzumu, um koji deluje višedimenzionalno i svest koju ograničava društvo, a koja moli da se proširi i uzme učešće u univerzumu koji čeka. Dovoljno da izgubite razum. Ali, nećete.

U prethodnom poglavlju se govorilo o opasnostima širenja svesti van spremnosti unutrašnje strukture. Ekstremno širenje svesti može da preokrene društveni učinak ličnosti. Postoji prirodni strah od gubitka uma.

Ko zna šta se dešava u spoljašnjim dimenzijama? U stvari, ne poludi um, već svest. Kada osoba izgubi razum, to nije više ta ista osoba. Um je retko oštećen. Svest je obično deo koji se prekida. Ličnost je ta koja pati, a ne suština. Kada osoba poludi, suštinski joj se menja svest. Ona je nestabilna kada preživljava ovu novu dimenziju misli. Često će govoriti nepovezano ili neuravnoteženo. Može da se pojavi niz psiholoških simptoma: anksioznost, paranoja, halucinacije, neusklađenost govora, depresija... lista je predugačka. Ono što nazivamo gubitkom razuma je promena svesti. Svest se više ne povezuje sa društvom kao ranije. Vrednost nečijeg postupka ne zavisi samo od bogatstva postupka, već i od načina na koji je shvaćen. Možda izgleda ludo, ali uspeh postupka će promeniti stav shodno tome.

Ludo postoji samo u okviru vrednosti okruženja. Kada vidite beskućnika kako brblja gluposti sa utvarama, možda ćete se sažaliti na njega, ali ste zgroženi. Zbog čega? To je zbog toga što se vaša stvarnost ne može usaglasiti sa njegovom. Za vas je to luda osoba. I većina oko vas se oseća isto. Sada, zamislite tu osobu okruženu ljudima koji govore iste besmislice. Svi razumeju šta ta osoba govori, a vi ste izgleda taj koji govori gluposti većini. Sada ste vi ti koji ste ludi.

Može biti da je ono što vidimo kao mentalnu bolest ili poremećenu svest, neki vid čiste kreativnosti koja deluje van prihvaćenih načina komunikacije. Mi nemamo načina da saznamo da li brbljivi ludak pokušava da izrazi neku vezu sa udaljenijim i mračnijim nivoom svesti koji mi ne možemo da razumemo. Nama to zvuči kao ludilo. I kada svest ne može da shvati oprečne podatke nečijeg razumevanja, ona to odbacuje.

Izmeštanje svesti van zone sigurnosti je nešto što može da bude traumatično iskustvo ili samopovređivanje. Vojnik ili žrtva napada mogu da budu dovedeni do krajnjih granica koje opterećuju ili oštećuju svest. U tim okolnostima oni nemaju izbora. Umetnik, sa druge strane, sa zanosom ruši prihvatljive granice sigurnosti da bi istraživao spoljašnje vidove stvaralaštva. Da li biraju ludilo? Da, na neki način.

Zamislite da ste vizionar poput Isusa, Mojsija ili Bude. Napuštate društvo i lutate divljinom da biste imali iskustvo Boga. Kada se vratite sa novom duhovnom vizijom, kako ćete biti primljeni? Da li će ljudi prigrliti tu novu mudrost koju ste doneli da podelite? Da li će bar biti radoznali? Ne, naprotiv, naići ćete na nevericu i podsmeħ. Ko misli da je on, taj Isus? U mnogo čemu, to je upravo ono ko ste, a vaše iskustvo će biti iznenađujuće slično. Većina će vas odbaciti, nekolicina prihvatiti, mnogi izbegavati i makar simbolično razapeti. Zašto onda biti kreativan? Kome je potrebna ekstremna kreativnost kada ona čoveka sukobljava sa društvom? Ludoj osobi. A svi smo mi pomalo ljudi.

Sada, zamislite osobu koja se, umesto da luta u divljini i traži duhovne vizije, zaključa u sobu samo da bi razmišljala, bez druženja, bez svežeg vazduha, bez vežbanja. Za spoljašnji svet to je samo usamljeni sanjar, ljudi pustinjak. Šta će njegovo društvo misliti o njemu kada se on pojavi nakon dve godine? To zavisi. Ako pokaže proizvod svoje izolacije, koji društvo smatra vrednim, proglasiće ga genijem – velikim uspehom. Roditelji će upirati u njega, kao primeru svojoj deci, da se naporan rad i žrtva isplate. Međutim, ako se pojavi bez nekog proizvoda za društvo nudeći samo svoju promenjenu ličnost, ljudi će ga smatrati čudnim i verovatno opasnim. Ogovaraće ga. Društvo ne zanima lepša strana njegovog unutrašnjeg putovanja niti prepoznaje ijedno od njegovih umeća, bez prikazanog proizvoda koji smatra korisnim.

Nečija veza sa društvom određuje vrednovanje tog iskustva. Da li? Društvo kontroliše predočenu vrednost. Međutim, vrednovanje nečijeg iskustva je vrlo lično. Vaša iskustva su samo vaša. Na vama je da odlučite da li svoje unutrašnje putovanje treba da vrednuju drugi, ili ćete biti jedini sudija tog iskustva.

Kreativnost vas zapravo ne povezuje sa društvom. Naprotiv, kreativnost zahteva napuštanje pravila prihvatanja koje uspostavlja društvo. Ako ste uistinu kreativni, vi istražujete novu teritoriju. Vi ulazite u svetove gde su

pravila odbačena kao prepreke. Mogli biste da tvrdite da će društvo odobriti moju kreativnost ako stvaram nešto u čemu ono uživa. Međutim, ono ne odobrava vašu kreativnost, već njen proizvod čije prihvatanje zavisi od nebrojenih činilaca koji nemaju nikakve veze sa vama ili sa onim što proizvodite. Društvo mora da bude spremno za ono što nudite. Da su se Bitlsi pojavili dvadeset godina ranije, bili bi ismejani na bini i brzo zaboravljeni. Da su se pojavili dvadeset godina kasnije, zakasnili bi za bilo kakav ishod. Videli bismo ih samo kao još jednu istu, staru stvar, nebitnu, otrcanu. Pravo vreme je jedan od najvećih faktora u društvu koje prihvata kreativnost. Ali pravo vreme nema nikakve veze sa činom ili proizvodom nečije kreativnosti. Van Gog nije bio prihvaćen za života. Živeo je kao bednik, odbačen od većine društva kao parazit. Bio je isuviše ispred svog vremena što, očigledno, nije umanjilo kvalitet njegovog stvaralaštva. Ali on nije uživao u prihvatanju svog dela tokom svog tužnog života.

Pa pitamo ponovo, zbog čega stvaramo? Činimo to jer moramo. Mislimo da stvaramo kako bismo pronašli nešto što će nam doneti slavu ili nagradu. I za mnoge, to je veliki podsticaj. Ali i dalje moramo da stvaramo. Stvaramo da bismo bili kreativni. Obavezni smo da stvaramo. Jer, mi smo deo univerzalnog organizma i, bez obzira šta vi mislili o kosmosu, univerzum se pokazao kreativnim. Ne postoji trenutak kada univerzum ne stvara. Ima mnogo ljudi koji ne ispoljavaju kreativnost. Nemaju vremena za to. Kreativnost je detinjarija. Ali, svako ko ne stvara pripada suprotnoj strani kreativnosti – uništenju.

Uništenje je neophodan deo kreativnosti. Univerzum uništava solarne sisteme isto tako lako kako ih i stvara. Kaljenje nečije kreativnosti iziskuje rušenje prethodnog uspeha i istraživanje novih načina rada. Morate da uništite prethodno delo, inače ćete samo ponavljati istu pesmu. Dakle, postoji večita suprotnost stvaranja i uništenja. Ove dve naizgled suprotne sile su nerazdvojivo povezane jedna sa drugom.

Postoji još jedan činilac koji će i podržati i boriti se sa kreativnošću – iskustvo. Mi učimo da budemo kreativni. Stičemo iskustvo da bismo proširili svoju kreativnost. A ipak, iskustvo je neprijatelj kreativnosti. Zbog čega? Zasigurno je Mocartu, kao muzičaru, vežbanje potpomoglo njegovu kreativnost.

Iskustvo neprestano ometa kreativnost. Mora. Svako ko je stekao stručnu obuku u svojoj oblasti, zna da instinktivno putujemo poznatom stazom. Ako

arhitekta čuje nečije planove za izgradnju, on automatski zamišlja vrata i prozore na svom mestu, onako kako je naučio. Njemu bi bilo veoma teško kada bi čuo zamisao svog klijenta da vrata postavi vodoravno u nivou tla i pusti da se ljudi kotrljaju postrance u svoje kuće. Ali, tako izgleda nešto novo kada se prvi put prikaže - kao vodoravna vrata. Naravno, tako je džez zvučao muzičarima klasike ili kako je Kubizam izgledao Realistima. Svi su oni vodoravna vrata.

Mi koristimo alate i tehnike da bismo bili kreativni. Bilo da gradimo kuću ili pevušimo melodiju, alati i iskustvo će biti deo tog procesa. I oslanjaćemo se na to iskustvo da nas vodi kada stvaranje zatraži da odbacimo prethodno znanje. Umetnika besprekorne tehnike prati usađena ironija. Bez obzira koliko bila savršena tehnika umetnika, on to nikada ne može da naslika ili napiše na način kako je to osetio iznutra. To je izazov za svakog umetnika. Kako izraziti čistu kreativnost u okviru ograničenja konačnih simbola kao što su note i skale, boje i četkice, reči i sintaksa. Geniji su tome najbliži, iako čak ni oni to ne mogu da izraze onako čisto kako su osetili iznutra. Zbog toga što su operativna sredstva umetnosti: note, boja, reči, samo simboli. A umetnik pokušava da prevaziđe ograničenja simbola.

Tehnika umetnika nije kreativnost. To je sredstvo pomoću koga umetnik prenosi tu kreativnost. Možda ste unutar sebe veoma dobar Mocart. U vašoj glavi se komponuju veličanstvene simfonije. Ali, ako ne učite muziku, nemate sredstva za vezu sa tom unutrašnjom muzikom. Tu se iskazuje vrednost iskustva. Što su naprednije vaše tehničke sposobnosti, to imate više alatki za ovladavanje notama i izražavanje svoje umetnosti. Ali, tehnička sposobnost ne pruža više kreativnosti. To vas neće približiti da bolje čujete te unutrašnje glasove. Iskustvo je samo sposobnost korišćenja alata.

Postoji ironija, a ne paradoks, u razvoju tehnike koja je neophodna da biste postali veliki umetnik. Tehnika dolazi sa upoznavanjem obrazaca koji su neophodni umetniku. Umetnik mora da razume svoju umetnost, na svaki mogući način, mada su i ovi obrasci takođe podrška. Kompozitor može da oseti neki čudesan, novi način prelaska sa jednog dela kompozicije na drugi, ali možda neće moći da osmisli kako da to u potpunosti izrazi. Mnogobrojni obrasci dostupni tom kompozitoru pružaju bezbroj izbora u zamenu za nedostižne note. Većina umetnika će uspeti sa uklapanjem nekog sjajnog obrasca na mesto nepoznatih nota, ali drugi neće. To je izazov za svakog umetnika - zamka iskustva.

Osećamo nešto vanzemaljsko, ali su naše tehnike zemaljske. Da bi pronašao te note, umetnik se probija kroz svoju ironiju i pronalazi paradoks.

Ali, zašto se boriti protiv društva i postavljati sva ona vodoravna vrata kada to donosi teško iskušenje? Za to ne postoji odgovor. Svaki pojedinac se bori da dovede dinamiku svog kreativnog/destruktivnog spektra u neku vrstu harmonije sa svojim okruženjem. Na svakom od njih je da odredi vrednost istraživanja svojih unutrašnjih vizija.

Možda ćemo moći da izrazimo svoju kreativnost neposrednim uplivom u drugu svest, bez reči, nota ili slika koje predstavljaju iskustvo, samo čist kreativan izraz, za hiljade godina od danas, kada svest bude toliko razvijena da možemo da koristimo Mrežu Uma za međusobnu komunikaciju.

Slikali biste na platnu druge svesti kako biste ga povezali sa najčistijim izrazom svoje kreativnosti. Ko zna?

Kreativnost nije uvek nagrađivana od strane savremenika, ali je uvek vredna truda. Kada stvaramo mi smo bogovi. Ne velikani. Društvo će odlučiti da li ćemo postati velikani. Ali smo i dalje bogovi dok stvaramo. Jer, to je ono što bogovi rade – stvaraju.

Nikada ne dozvolite da vam društvo stoji na putu da budete bog. To je vaše pravo.